

HOME ANEW

Reclaiming an emotionally
sensitive space

Edvin Arnholm

Chalmers School of Architecture
Department of Architecture & Civil Engineering

Supervisor: Mikael Ekegren
Examiner: Björn Gross

Home Anew

Master Thesis 2023
Edvin Arnholm

Chalmers School of Architecture
Department of Architecture & Civil Engineering
Architecture & Urban Design

Supervisor: Mikael Ekegren
Examiner: Björn Gross

CHALMERS

ABSTRACT

This thesis aims to explore the process of building a house in a personal and emotionally sensitive space while respecting the heritage of the family and the site. The primary objective is to provide spaces to gather family and friends, while respecting the memory of what once was. This is done by creating a comfortable and functional space where the family can create new memories together. The outcome is a design proposal for a vacation home, next to the existing building.

The starting point for the thesis is to trace the family heritage on the site, in the village of Mölltorp in Västra Götaland. To provide contextualization about the site and the house, the early stages of the process were spent sketching different aspects of the existing building, in research by design methodology. A phase focusing on research for design followed, conducted through literature studies. This was followed by the design phase, where the research question is explored through architectural design.

The design process intended to provide an answer to the research question, where the memories of how the site has been used in the past has been elemental in shaping the new design proposal.

In conclusion this thesis aims to provide a framework for designing a new building in a personal and emotionally sensitive space without feeling intrusive to the memories, or worse, like a poorly executed replica that could potentially harm the delicate emotional bonds that exist on the site.

Keywords: Emotionally sensitive spaces, vernacularity, nostalgia, residential

Student Background

M. Sc Architecture & Urban Design

Chalmers University of Technology	(2020-2023)
Master Thesis	(2023)
Master Thesis preparation course	(2022)
Studio: Matter Space Structure 3	(2022)
Studio: Matter Space Structure 2	(2021)
Studio: Material & Detail	(2020)

B. Sc Architecture

Chalmers University of Technology	(2017-2020)
-----------------------------------	-------------

Additional studies:

Malmö University	(2022)
Beginners course in of Graphic Design	
University of Gothenburg	(2021)
Beginners course in Photography	

TABLE OF CONTENT

01.	Introduction	
	Discourse	10
	Theory framework	12
02.	Background	
	The Village	16
	The Family	18
	The House	20
	The Site	26
	Built references	28
03.	Design Proposal	
	Site	32
	Design Strategies	36
	Building Proposal	40
	Construction	58
04.	Conclusion	
	Reflection	68
	Reference List	70

INTRODUCTION

Discourse
Theory framework

Discourse

Aim & Purpose

The aim of this thesis is to discuss the act of building a new house in an emotionally sensitive and very personal space, that can enable the space to be used in the same way as before. The research will be conducted through designing a new vacation home for my closest family to inhabit, next to the old building. Emphasis will be to use contemporary building materials and methods to provide a range of comfortable and functional spaces, while still respecting the heritage of the family and the site. The proposed building is not meant to be an entity that takes up large portions of the conscious mind. It is rather to be seen as the backdrop in which life can run its course for generations to come.

Research question

How can a new building encompass the emotions and memories of an old home, while still providing space for the closest family to thrive and grow?

Method

The process is based on a combination of research for design and research by design. Literature studies, research of the site and heritage preceded the design phase, where the thesis question is explored through architectural design.

Delimitations

The act of recreating a familiar space requires evaluation of the present and the past. The proposed non-permanent dwelling is mainly inspired by leisurely memories from the last few decades. While my grandparents lived in the house permanently, that is not the way the space will be used in the future. Input of memories has been mainly those of my mother and me, with input from my father and sister of their expectations of the outcome.

Reading instructions

This thesis is divided in three main parts; Introduction, Background and Design proposal. The introduction presents the theoretical framework. The background introduces the context in which the project takes place. Finally, the design proposal showcases how the theories could be applied.

Theory Framework

Besides the concerns of money, time and the final outcome that exists in most building projects, this one also faces the threat of making the space feel less familiar. All the physical remains of our family heritage exist in this space, and altering or removing too many traces of the past would lead to a feeling of emptiness, rather than as a celebration of the past.

Bachelard (1958) describes the relation to the first home as:

...the house we were born in is physically inscribed in us. It is a group of organic habits. After twenty years, in spite of all the other anonymous stairways, we would recapture the reflexes of the "first stairway," we would not stumble on that rather high step.

Zumthor (2006) on how buildings enter the minds of children:

There was a time when I experienced architecture without thinking about it. Sometimes I can almost feel a particular door handle in my hand, a piece of metal shaped like the back of a spoon.

Pallasmaa (2005) on the importance of certain buildings:

Buildings and towns enable us to structure, understand and remember the shapeless flow of reality and, ultimately, to recognise and remember who we are.

As Bachelard and Zumthor both point out in their writings, some of the most profound and enduring experiences with buildings can happen at a young age. For me, some of my earliest and most vivid memories took place in and around the old house. I can accurately recall the placement and feeling of the light switch under my fingertips, and the sound of the door handle makes when you release it. Equally clear to me are the smell of the leather couch, and the texture of the stone stairway leading up to the front door beneath my bare feet. These sensory experiences have formed the foundation of sensory experiences that I compare all others to.

As Pallasmaa suggests, a building can be a place to anchor the mind and establish a sense of rootedness. The memories and emotions associated with the old house have become a reference bank for me, a base palette against which I measure all other places and emotions. Visiting the house is like a return to the source, a reminder of what is truly important in life. It serves as a sort of sensorial palate cleanser.

In undertaking a project to create a new building that is recognizable and familiar, my goal is to retain the deep connection that I have to the old house. I want to be able to continue calling it home, being comforted by its presence, while also being able to create new memories and experiences in relation to it. For six decades the old building has been the foundation of my family, and this project is an opportunity to continue that legacy.

BACKGROUND

The Village
The Family
The House
Design Strategies

The Village

Mölltorp is a small village in Västra Götaland located between the towns of Tibro and Karlsborg. As you enter the village from the main road you pass over an abandoned railway track that once connected the two aforementioned towns. Past the railroad track you get the choice of left or right in a junction. If you head left you encounter the only school building in the village. Across the street lies the local church, which traces back hundreds of years. Continuing down the street you get a glimpse of the lake, passing the houses of my uncle and the house that used to belong to my great-grandparents.

If you instead head right and follow the railroad tracks to the old station building, you end up by the only grocery store in the village. Following the main street for a few hundred meters, the two streets join back together in the only roundabout in the village. Just north of there, there is a large public beach that is very popular in summers. For the first fifty meters the water is shallow, before the depth allows for a diving tower further out on the jetty. The volleyball fields that have been built in recent years have been a success with locals and tourists alike.

Just above the hill is the place I call home.

The Village, 1:10000

The Family

In 1962, my mother's maternal grandfather passed away. His widow, my great-grandmother, moved to the top floor of the house where she would live for the rest of her life. My grandparents moved in to the bottom floor, where they would raise my mother and her three brothers. My mother recalls her grandmother having large social gatherings on the roof terrace, despite the small size. My grandparents would go on to do the same, hosting a large number of social gatherings. As my mother said in an interview I conducted with her, "the door was always open and the coffee was ready."

Hosting a crayfish-party has been a tradition within the family for over fifty years. The entire extended family gather, travelling as far as from Switzerland and to be a part of it.

When I grew up, my grandparents' house was a sanctuary. It was a place to spend time with my family, cousins and other relatives. It was a place where you did as little as possible, while still experiencing new things.

A small, pandemic-version of a crayfish party

The garden, with entrance from the walking path

The House

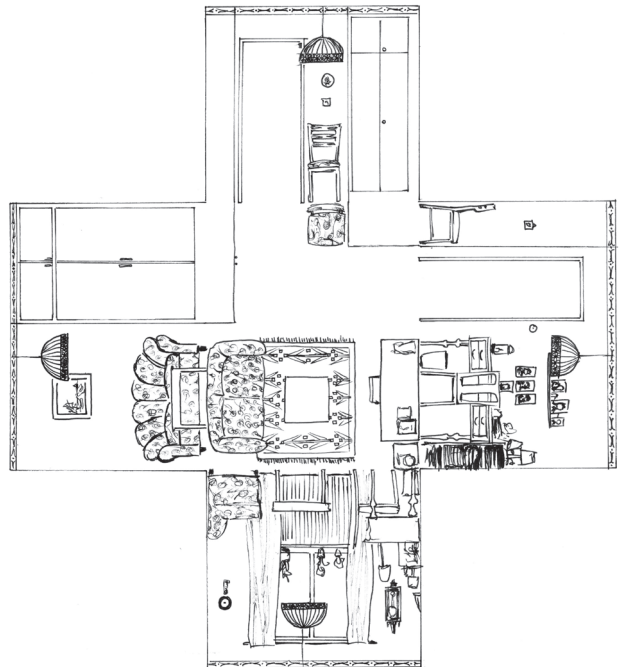
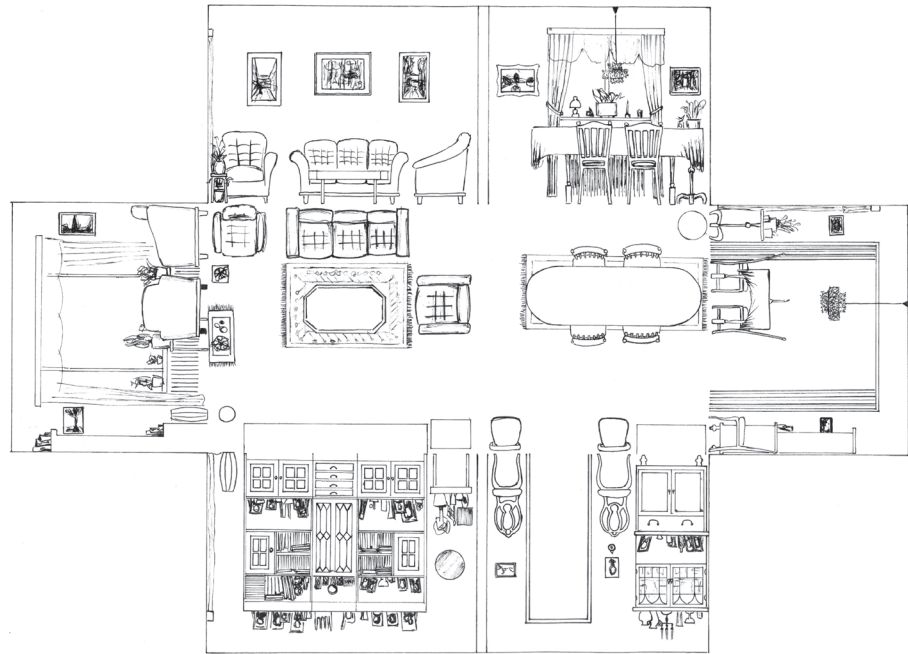
The house my grandparents lived in is from the early 20th century and has been heavily altered through the years. A volume that extends west from the original building contains the second entrance, the dining room and a bedroom on the bottom floor, with the roof terrace above it. The laundry would be done in the garage building, with a separate entrance.

The pergola was built in the late 1960's, and has been the central point of every fika and lunch during the summer months since then.

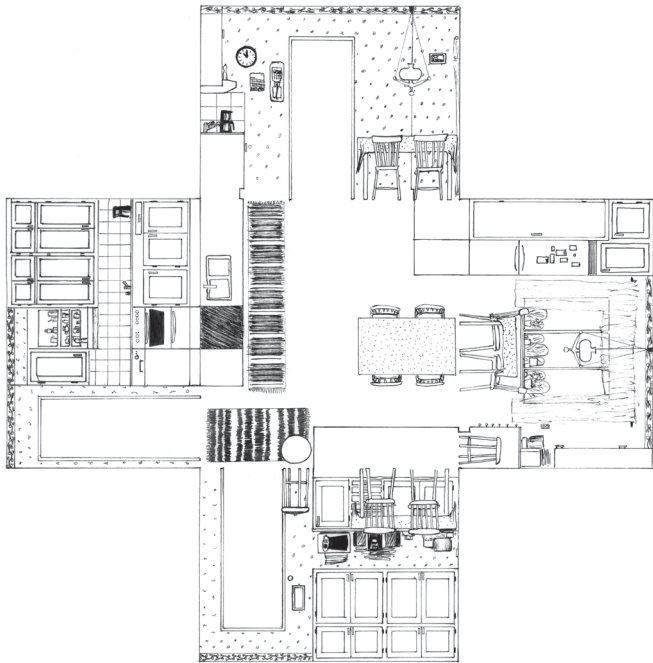
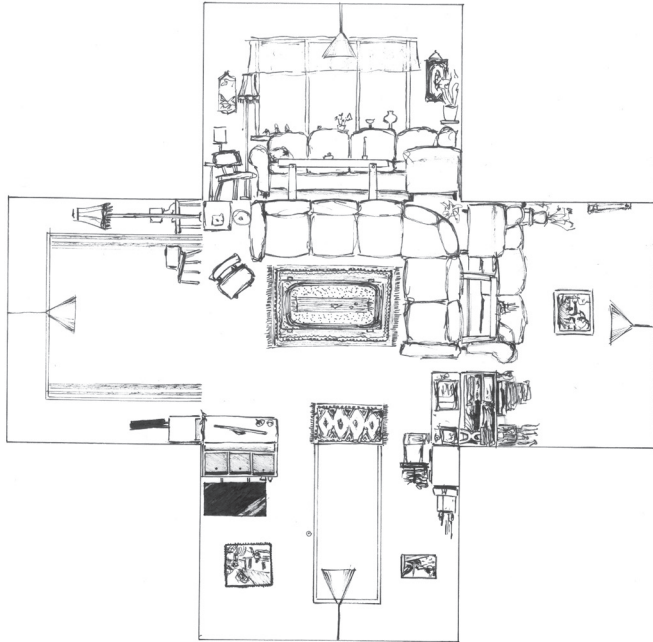
The house contains an eclectic mix of objects and patterns. The collection of objects is a result of the many journeys my grandparents did over the years. Sculptures, vases and paintings compete for attention with framed photographs of family members and homemade crafts.

The old house, seen from the new site

Room portraits of the four main rooms

s on the ground floor in the old building.

the old house. The patterns were found in the kitchen and my mother's bedroom.

The Site

In the interview I conducted with my mother, she told me that my grandfather's brother, Kurt, was a paratrooper in the town of Karlsborg. He lived in the city of Skövde, about an hour away, and wanted to have somewhere to sleep closer to his workplace. He bought the house next to my grandparents, as a second residency. My mother recalls that her uncle always invited their family over for "fire-place-coffee".

Eventually, Kurt sold the house in early 1990's. Later that decade the house burned down to the ground. My grandparents then suggested to my parents that they should buy the now empty site and build a new house. They ultimately decided to pass on the opportunity, but instead suggested that my grandparents should buy the site to double the size of their garden. They did.

A small cottage, just big enough to accommodate two beds and a mattress, was built on the site a few years later. When the extended family has gathered, my immediate family have shared the cottage. Waking up in the morning, and walking barefoot across the dewy grass on this site to the kitchen in the main building has become part of the life there.

Built References

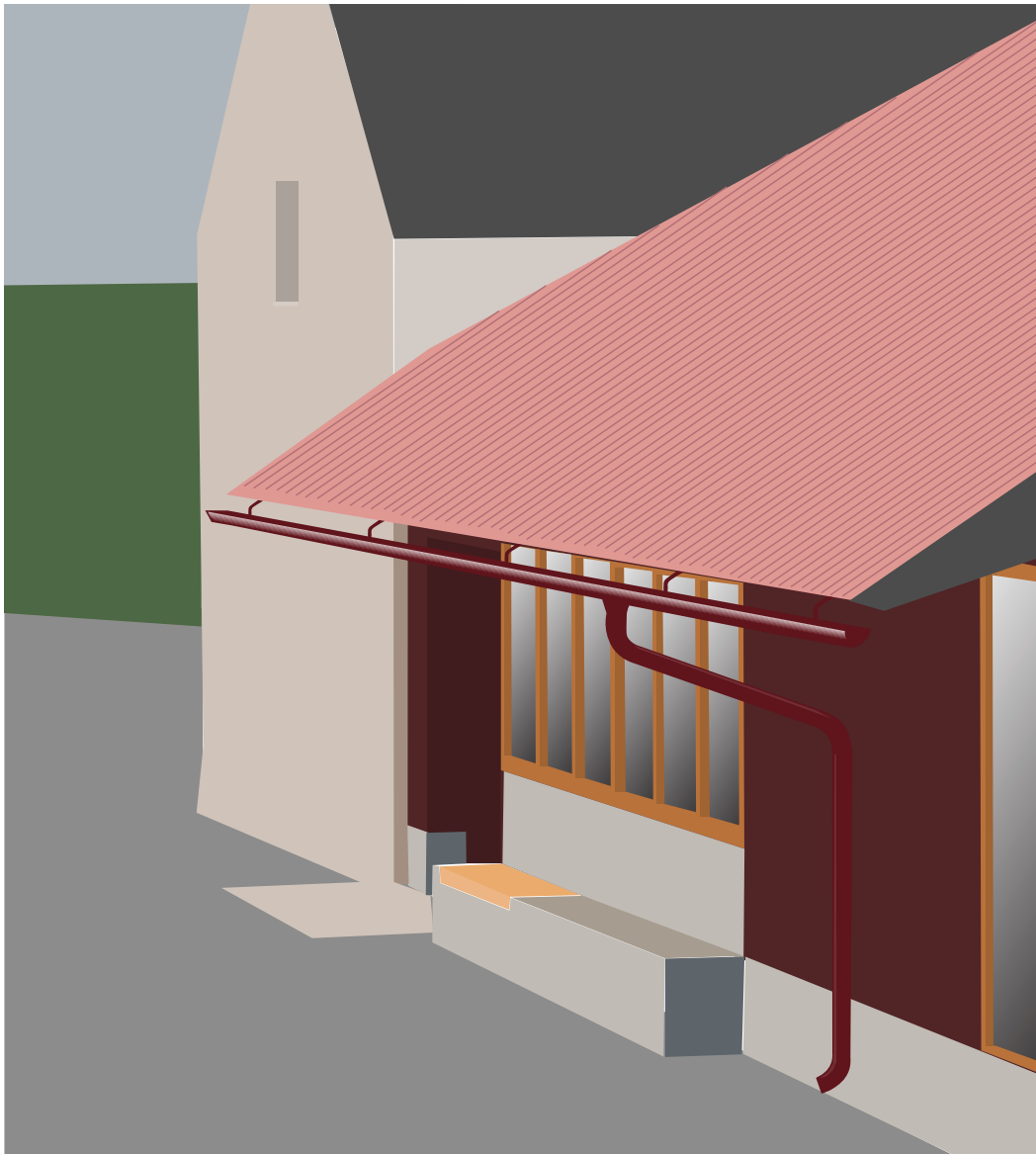
Andrén Fogeström - Karlevi

Addition to an existing, vernacular environment. Coherent language to the adjacent house, with details appropriate for the scale. Scale of building similar to this project.

Steve Larkin Architects - Ballyblake

Extension of old farm building. The character of the extension is in contrast to the old building, rather referencing local vernacular tradition. The decisions regarding materials are applicable in this project, too.

DESIGN PROPOSAL

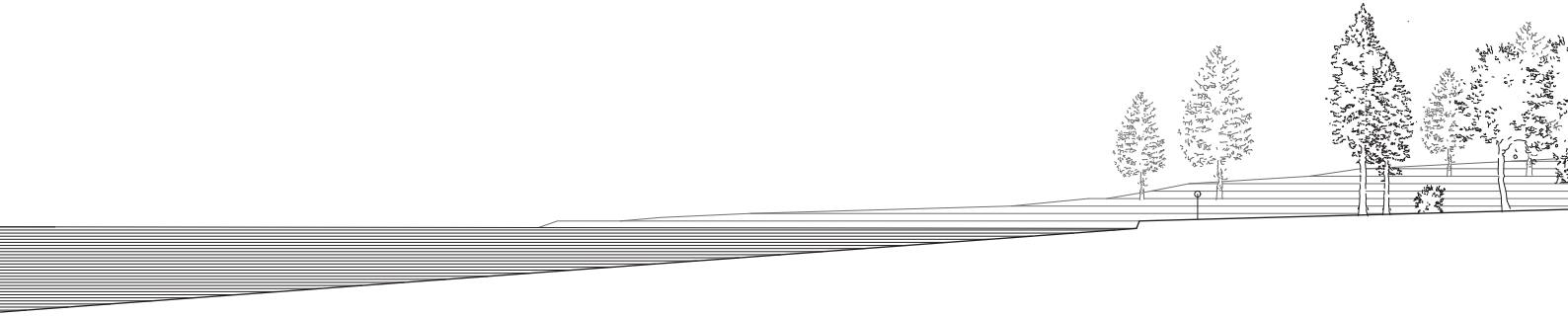
Site / Context
Requirements & Strategies
Building Proposal
Construction
Physical Model

My grandmother's old house highlighted in blue, the new building proposal in green. To echo the summers of the past, the proposal needs to be perceived as a garden with a house, not a house with a garden. The placement of the house on the north-east corner of the site emphasises this.

Site 1:500

The site is located about a meter below the road level. The hill down to the lake is steep, and with thick vegetation.

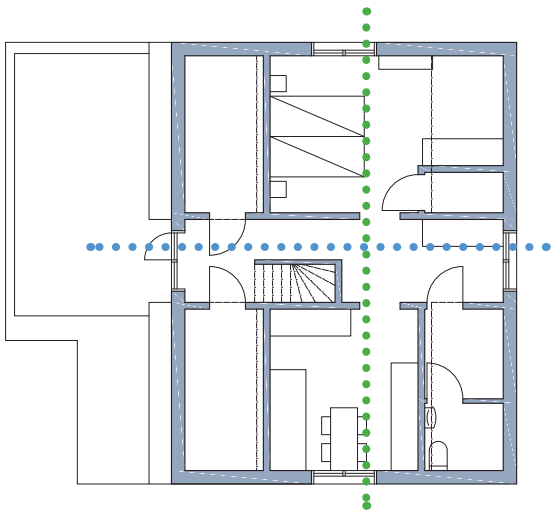
Site Section 1:500

Design Strategies

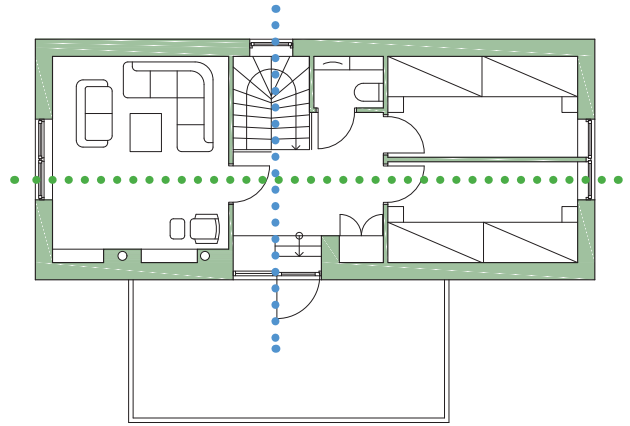
Determining the design requirements is a delicate task. Every intervention in a space this emotionally sensitive could lead to a disruption of the atmosphere that exists there. The building proposal needs to be humble, comforting, and familiar in its nature to not feel intimidating or foreign. At the same time, the requirements of a comfortable, enjoyable building necessitate change. Making a replica of the old house would only provide an environment to remember what once was, not one to create new memories in. Thus, the intention in this project was to be conscious of the past while focusing on the future. Unraveling the contents of the old building and defining the essential situations found was my way forward. Redefining those essential situations into a new building, with my family's wishes in mind, led to the building proposal.

The building proposal is intended to be a non-permanent dwelling that feels welcoming and warm when visited alone, but with open social areas suitable for large gatherings. Being able to sneak away and be alone in a more secluded space is necessary. Three main bedrooms with possibilities to create even more sleeping spots is required. Finally, easily accessing the garden is important.

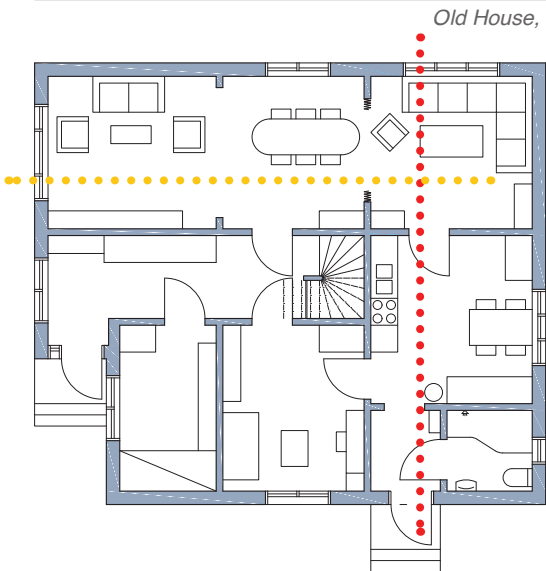
The core of the way of life in the old building has always been the kitchen. It is the first thing you visually encounter when you enter, and from there you have an overview of almost everything in and around the house. The directions of the front door and the windows mean you are always in proximity to the outside world. The visual axis from the kitchen that passes the living room and extends outside. A perpendicular axis through the living room is present in both the old building and the new proposal. Above the stairs you are greeted by the roof terrace. The second floor is more secluded than the bottom floor, to allow for more introvert moments. All corners are furnished with lamps, tables, lamp tables, flowers, and flower tables. This is carried through into the new proposal, too. The façade of the new proposal takes some loose inspiration from the old building. The two stories are highlighted with their own expressions, the top one in line with the windows. The base is of stone, or in the case of the new proposal, concrete.

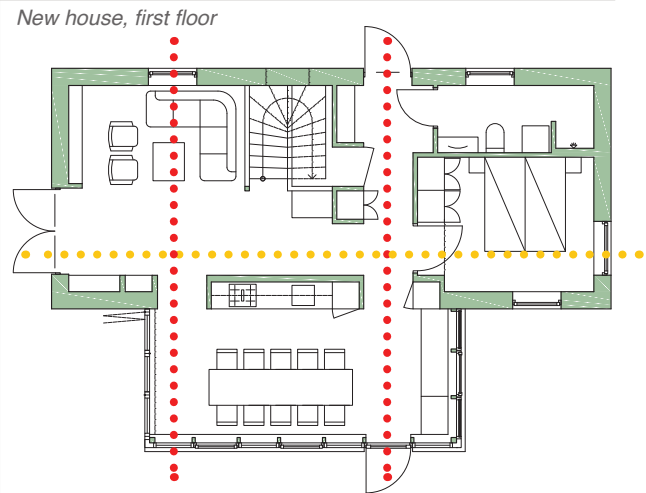
Old House, second floor

New house, second floor

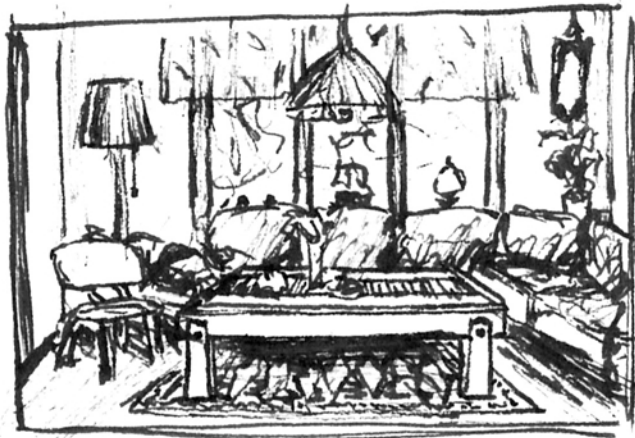

Old House, first floor

New house, first floor

- Sightline across short axis, with immediate encounter with roof terrace
- Sightline across the long axis of second floor
- Sightline through living room, long axis
- Sightline from entrance, into kitchen, into living room (split in two)

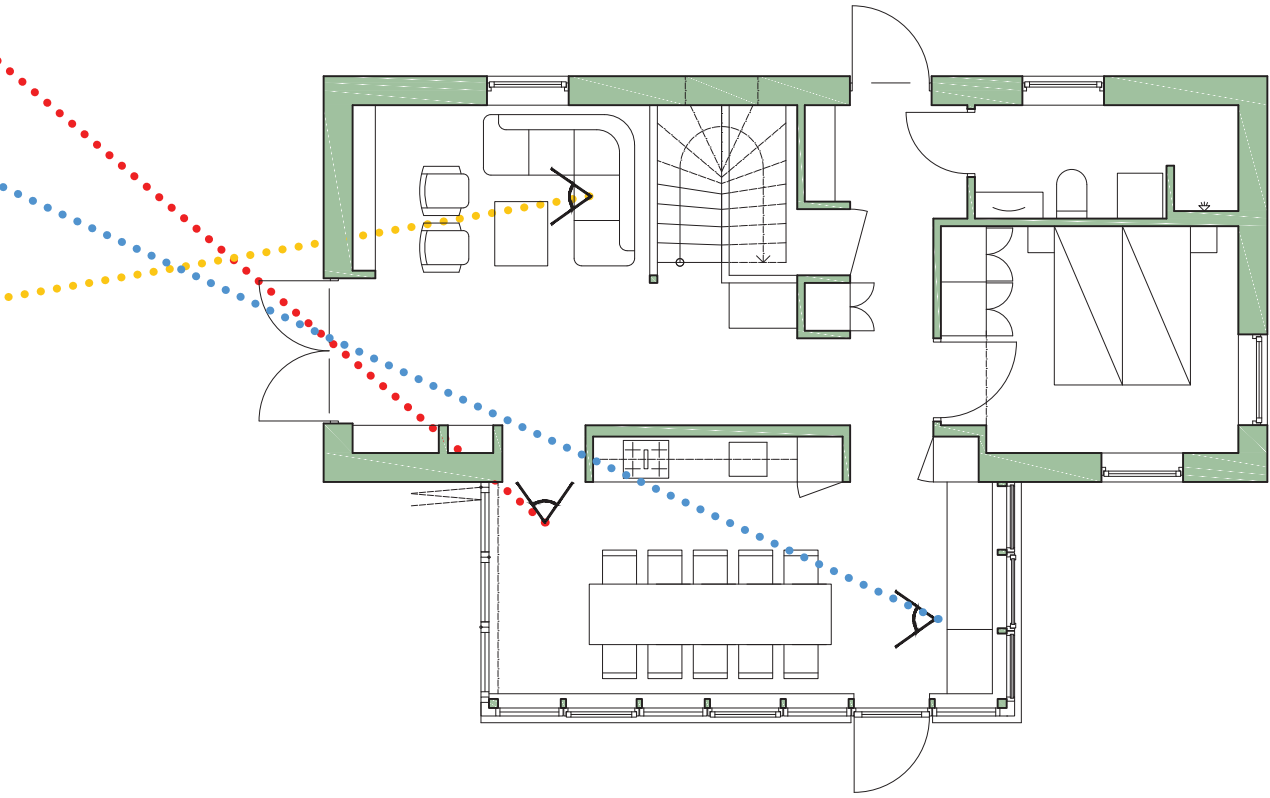
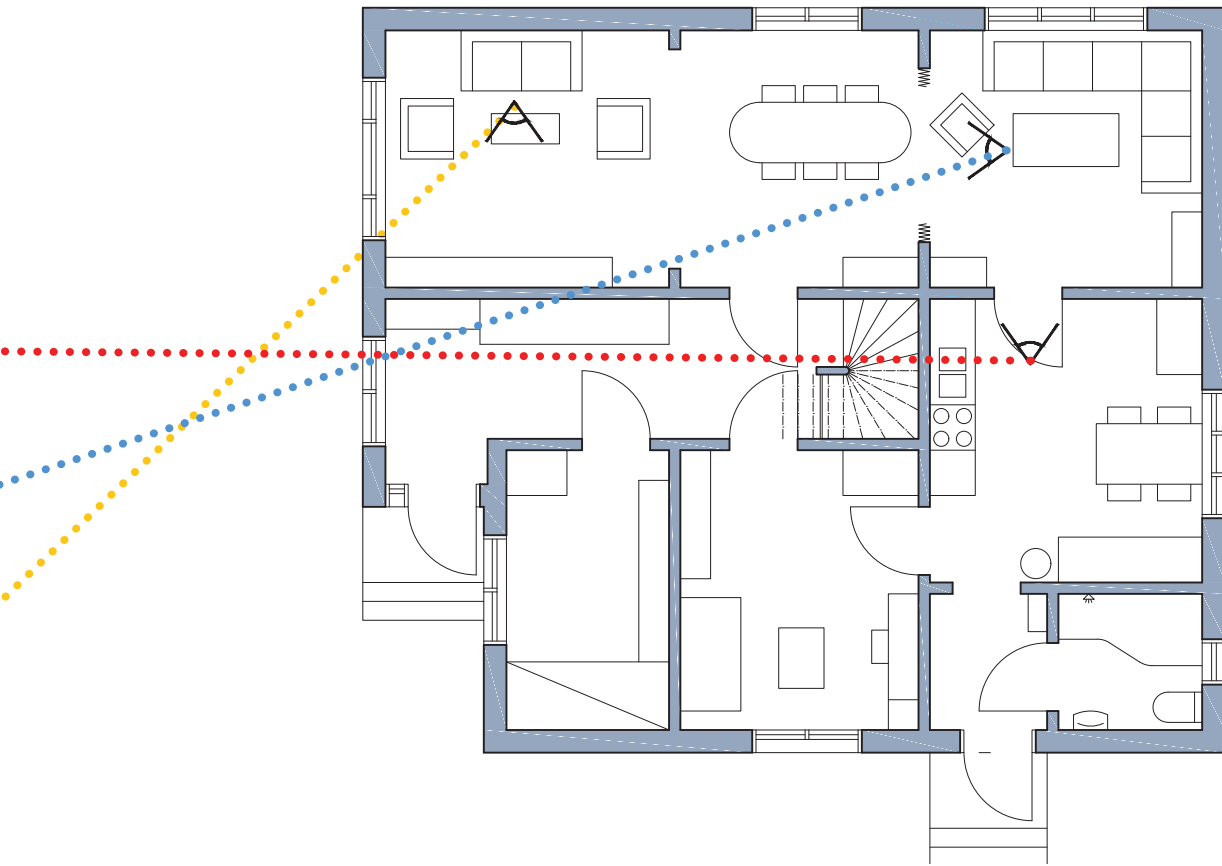
View of living room from kitchen

Dining room, with view towards the street

Space for memorabilia in living room

Building Proposal

Main theme

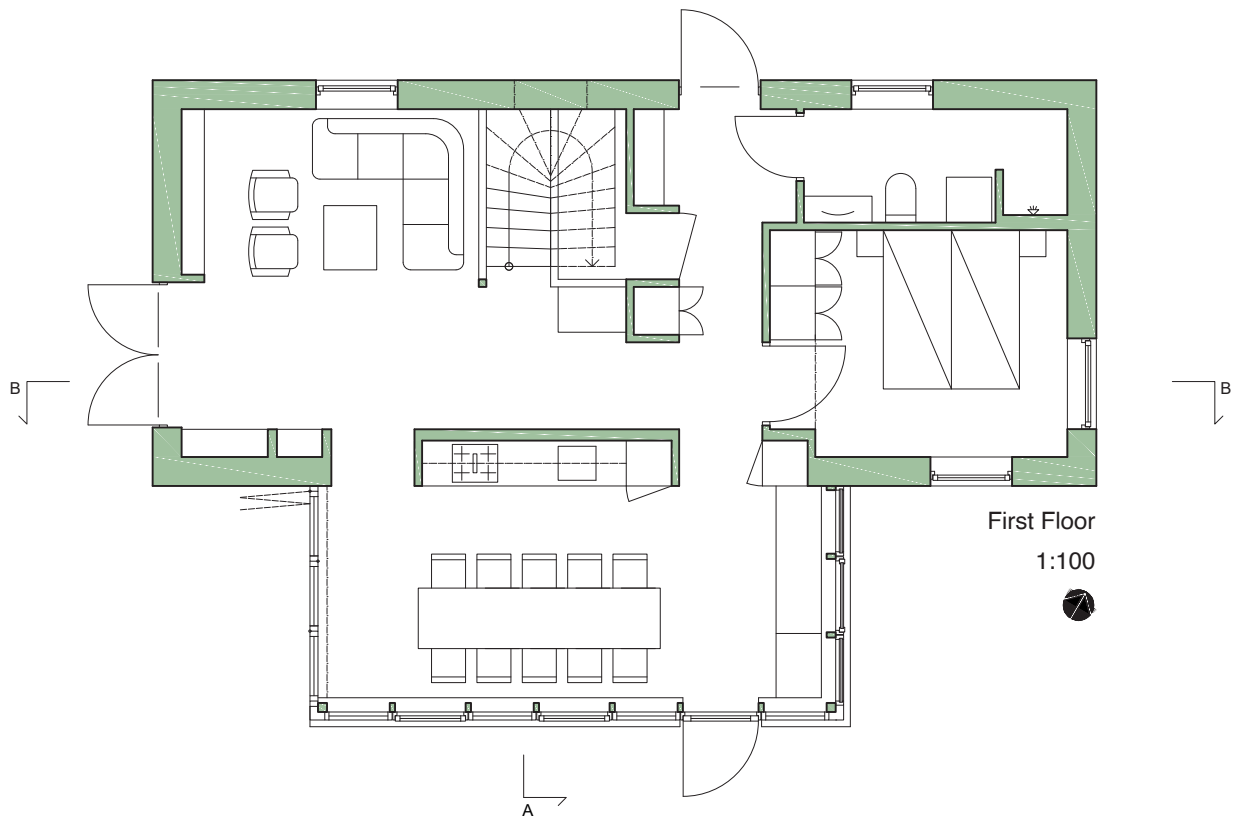
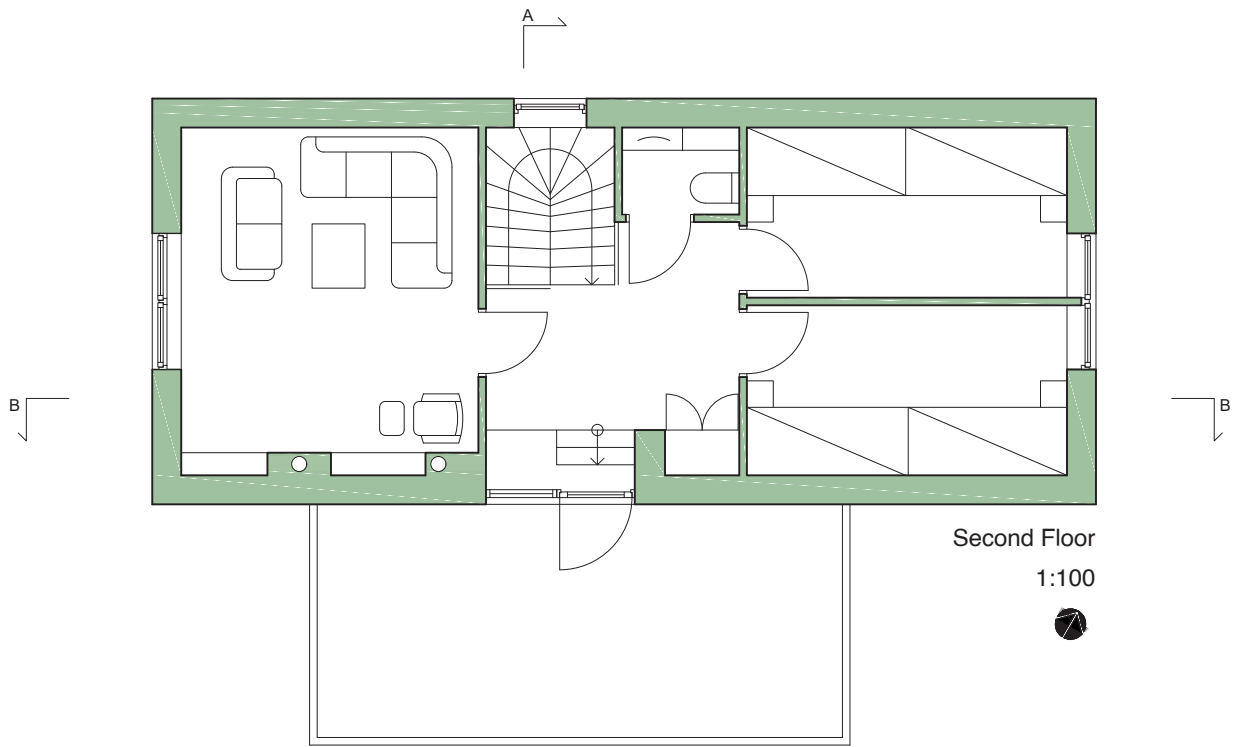
The proposed building has many similarities to the old building, but does not try to imitate it. Movement patterns and room sequences can be recognised, but have been configured to maximise the strengths of the site. To fit into the context of the village, the main volume has a vernacular characteristic. The volume that intersects it breaks up the monotony, and references the pergola in the old house. The social areas face southwest, towards the garden.

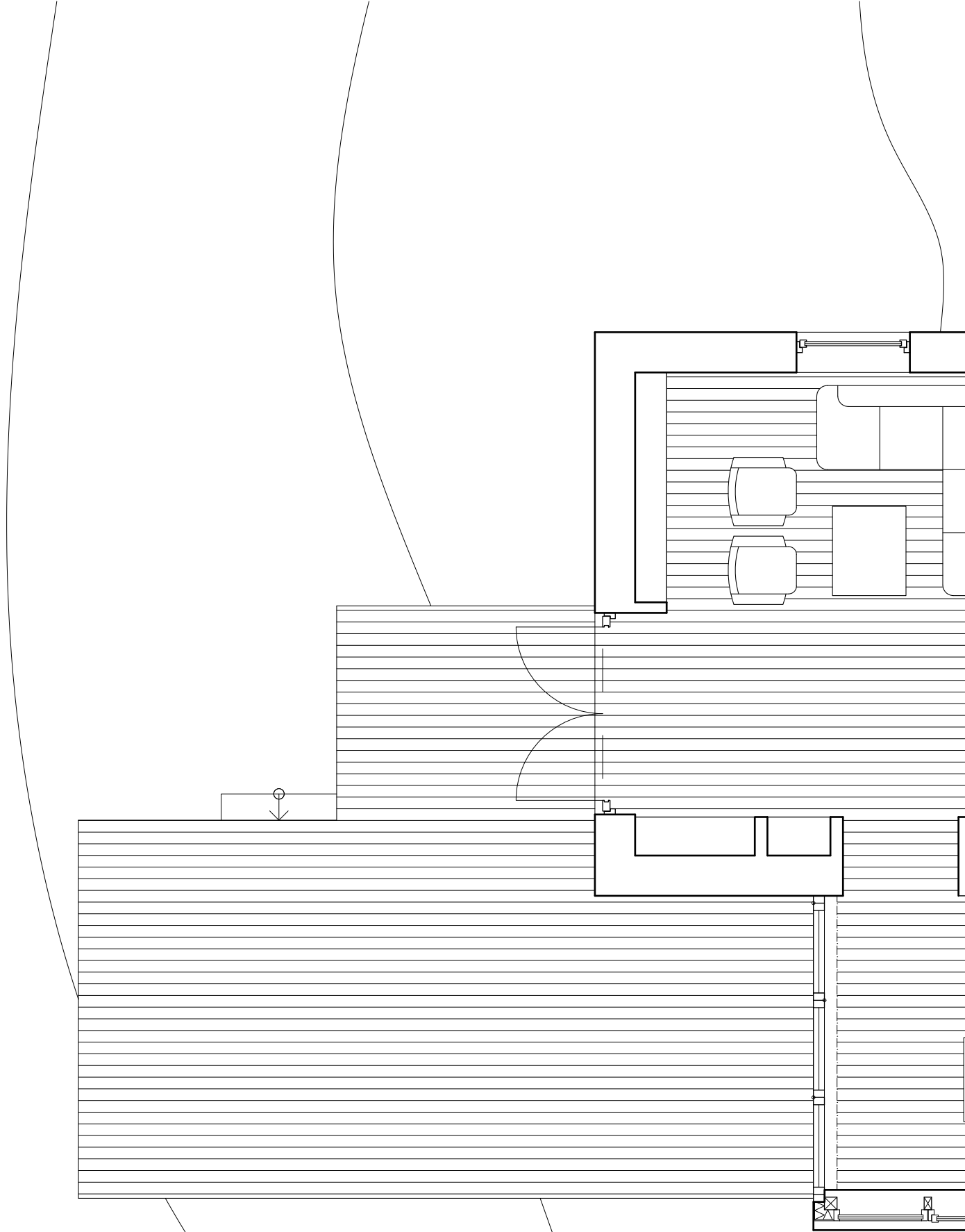
First floor

The proposal features long axialities that guides the eye towards the garden outside. Upon entry, you immediately face the kitchen, just like in the old house. To reach it, you pass the first floor bedroom. The kitchen is spacious and transparent, with strong connections to its surroundings. Folding doors link the kitchen and the outdoor space, where the dinner table can be extended to the porch for larger gatherings. The living room is generous, and connects both to the kitchen and the garden. Storage underneath the staircase uses the space efficiently. In this proposal, the bottom floor is easier to overview than in the old building. Some qualities from the old building are retained, some are enhanced.

Second floor

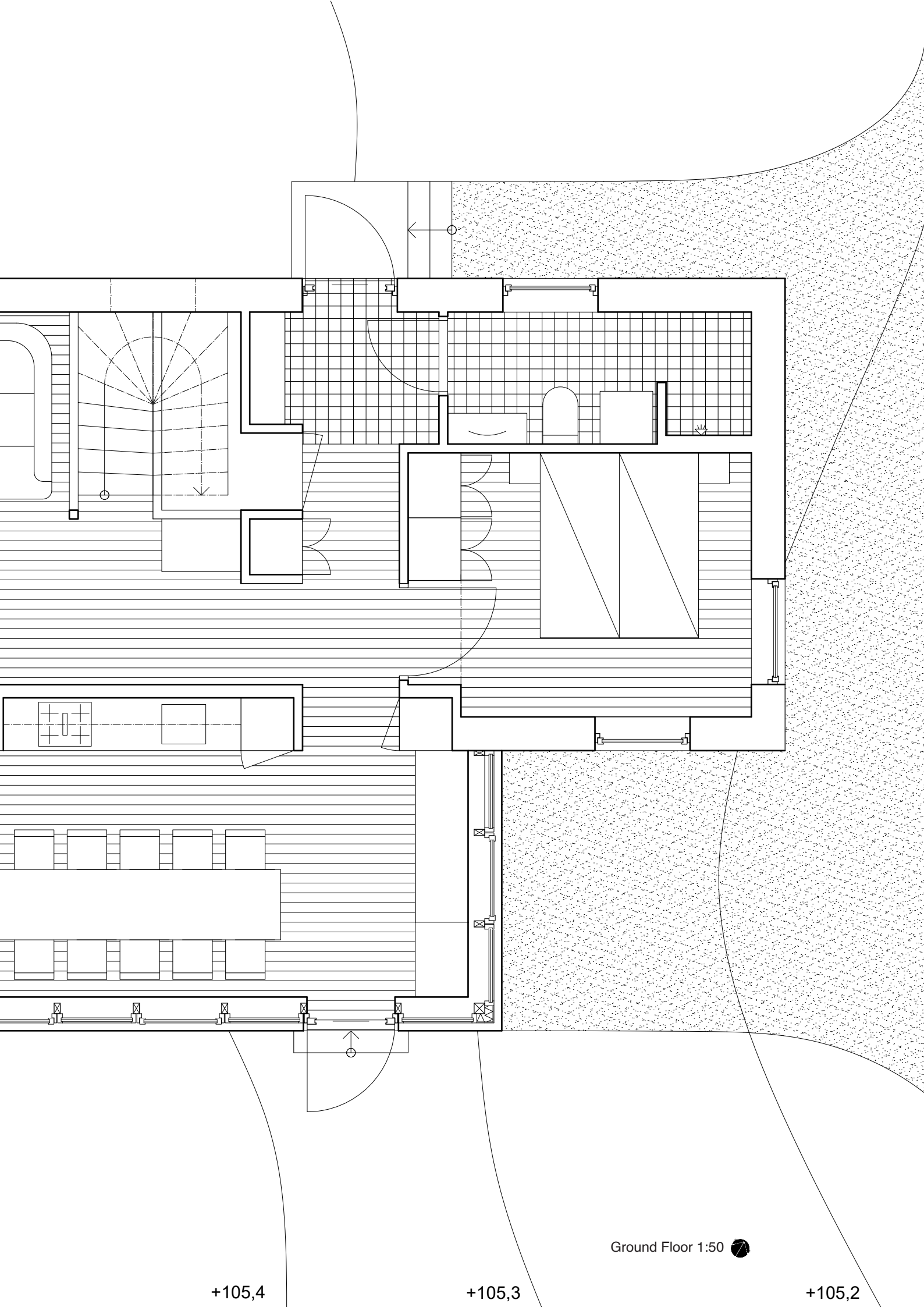
The roof terrace allows for outside space with more privacy than in the garden. The upstairs living room has a large window towards the lake, but is intended as a more secluded space to allow for introvert moments. Additional sleeping positions can be arranged in the second floor living room, aided by the ability to close the door behind you. The two bedrooms face east.

+105,6

+105,5

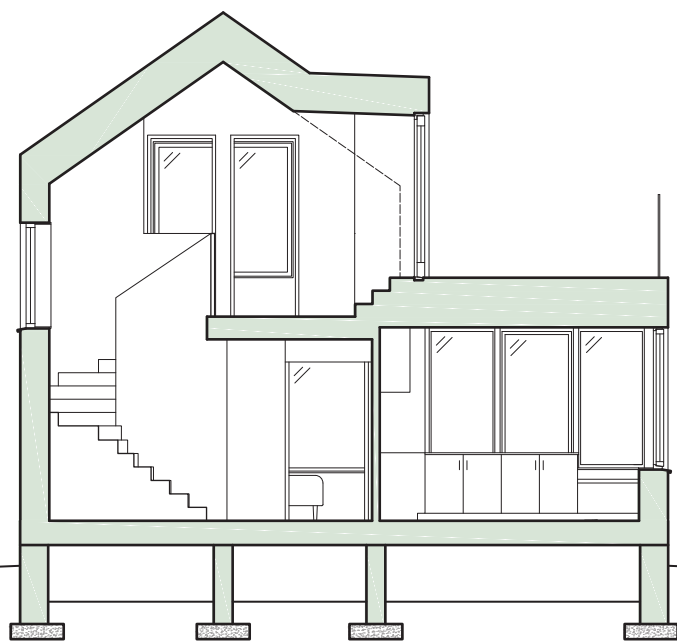

Ground Floor 1:50

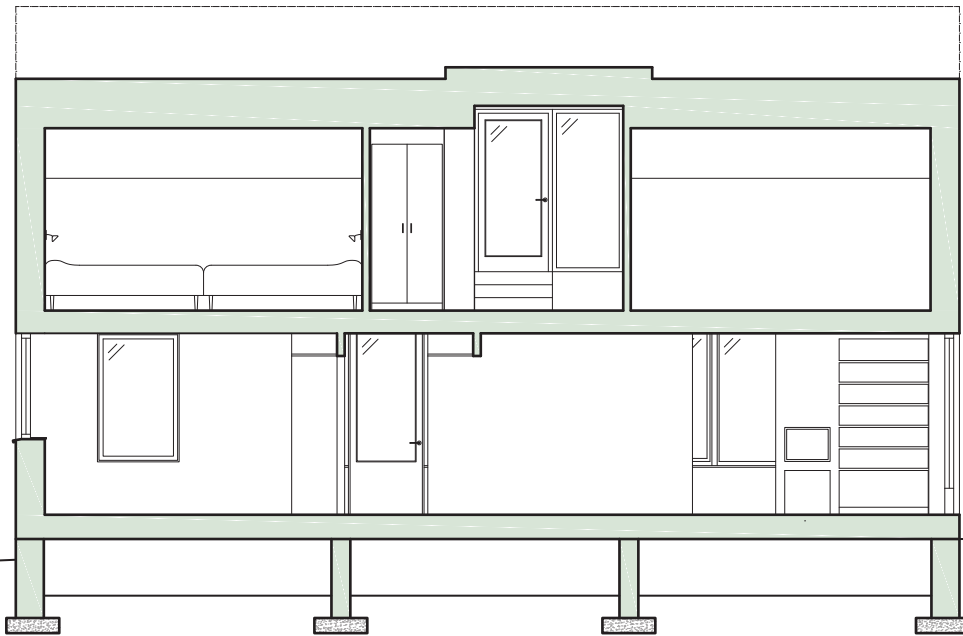
+105,4

+105,3

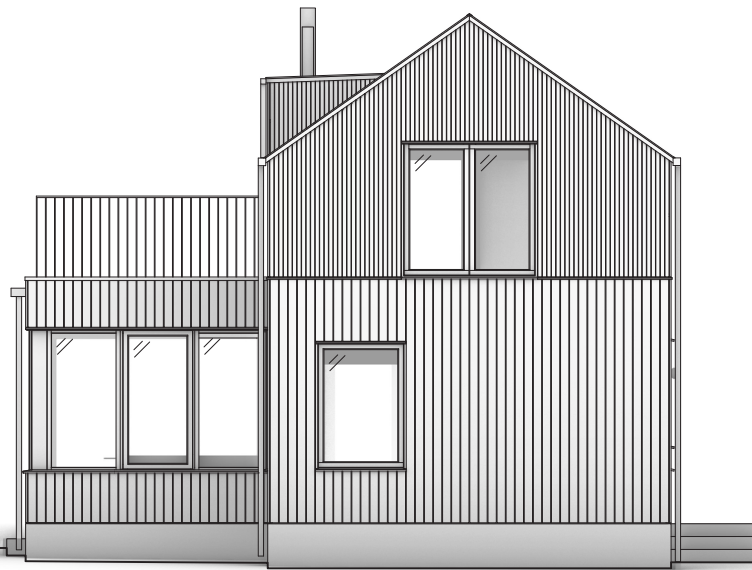
+105,2

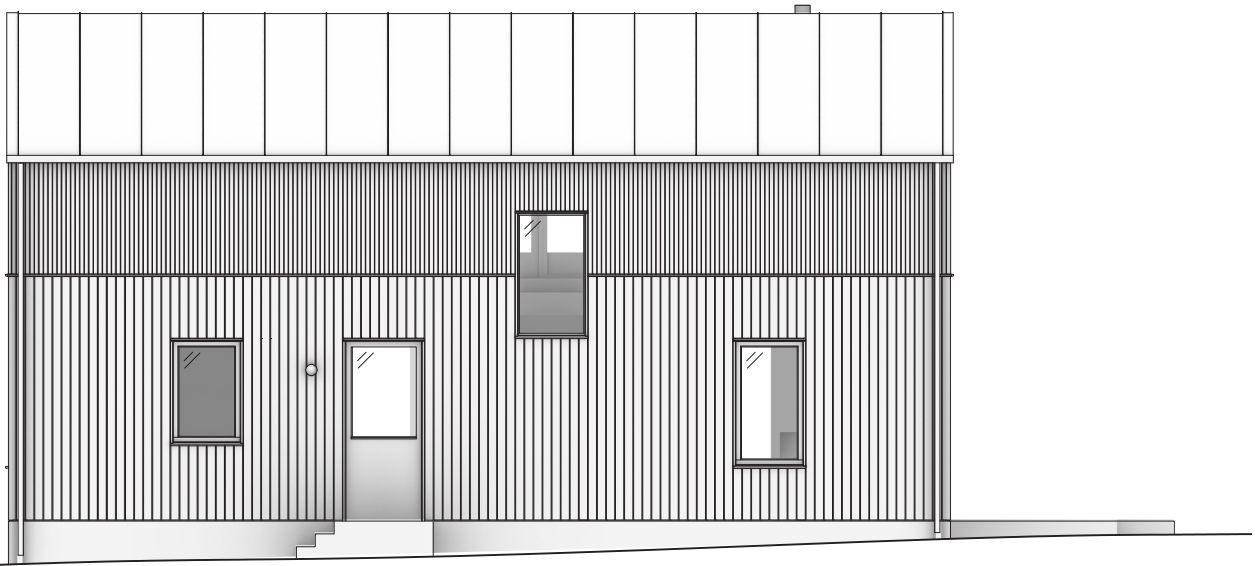
Section A-A 1:100

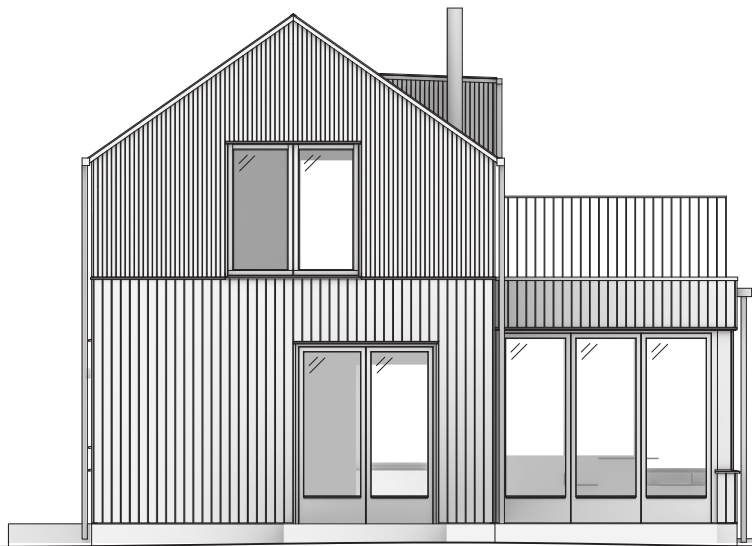
Section B-B 1:100

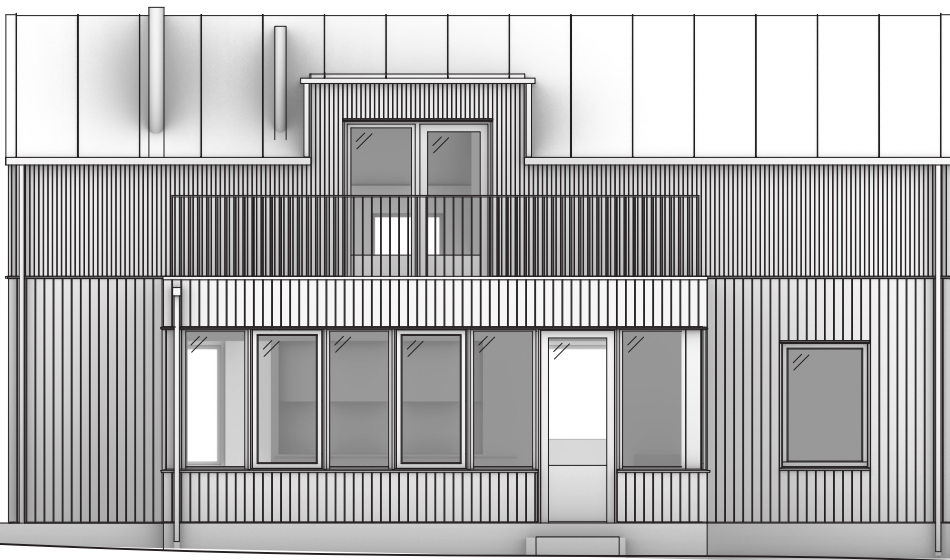
Elevation East 1:100

Elevation North 1:100

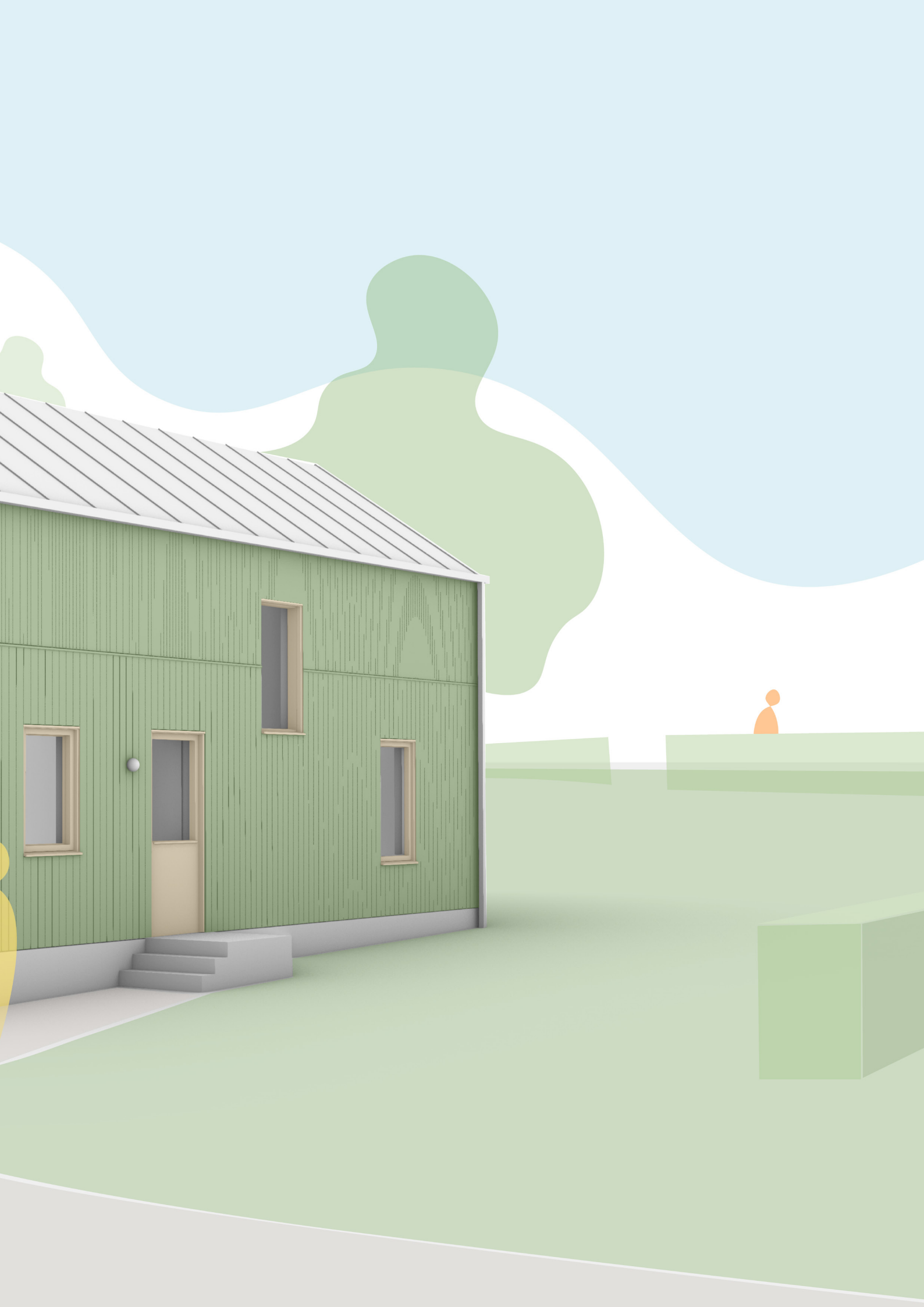

Elevation West 1:100

Elevation South 1:100

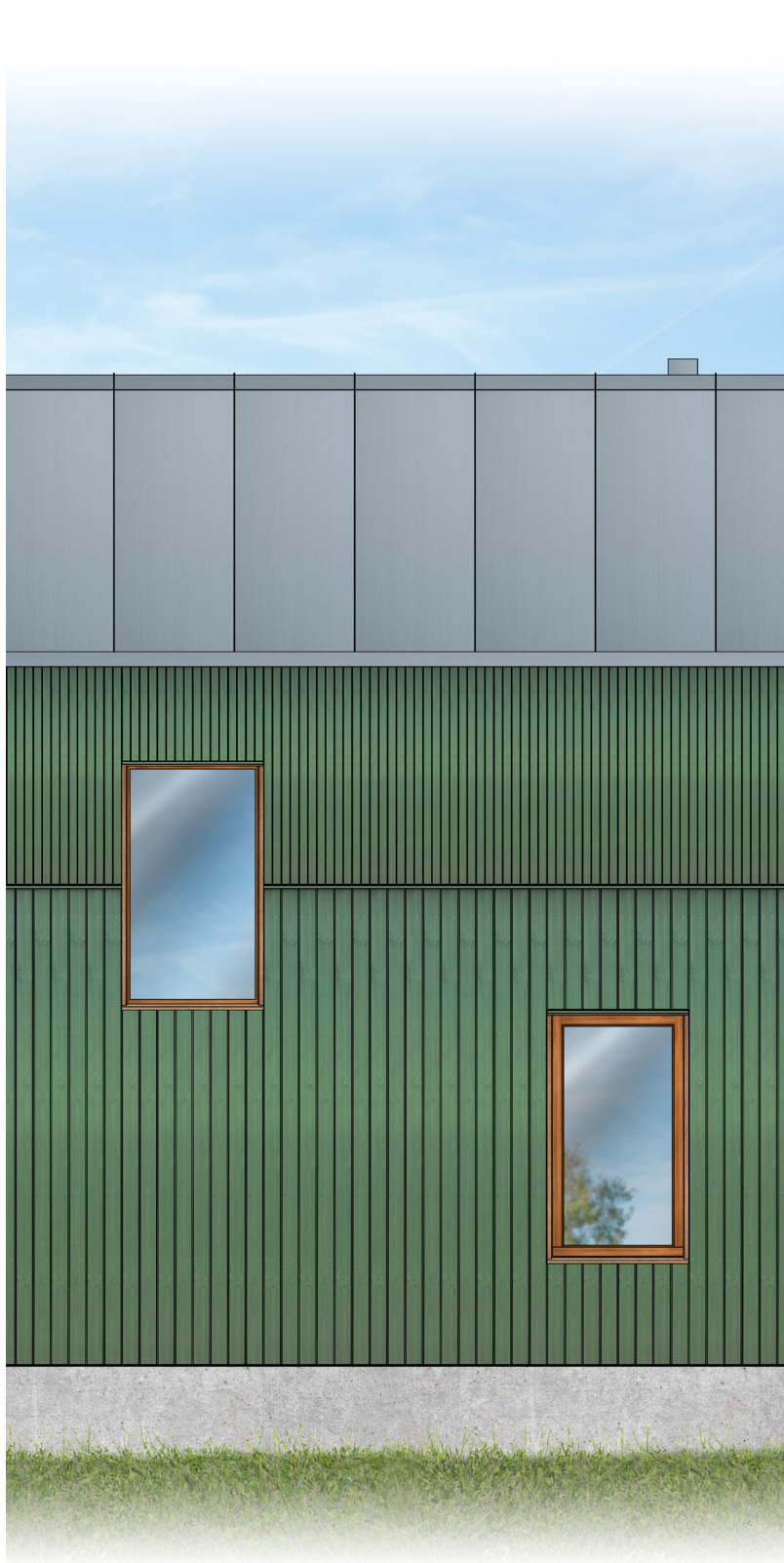

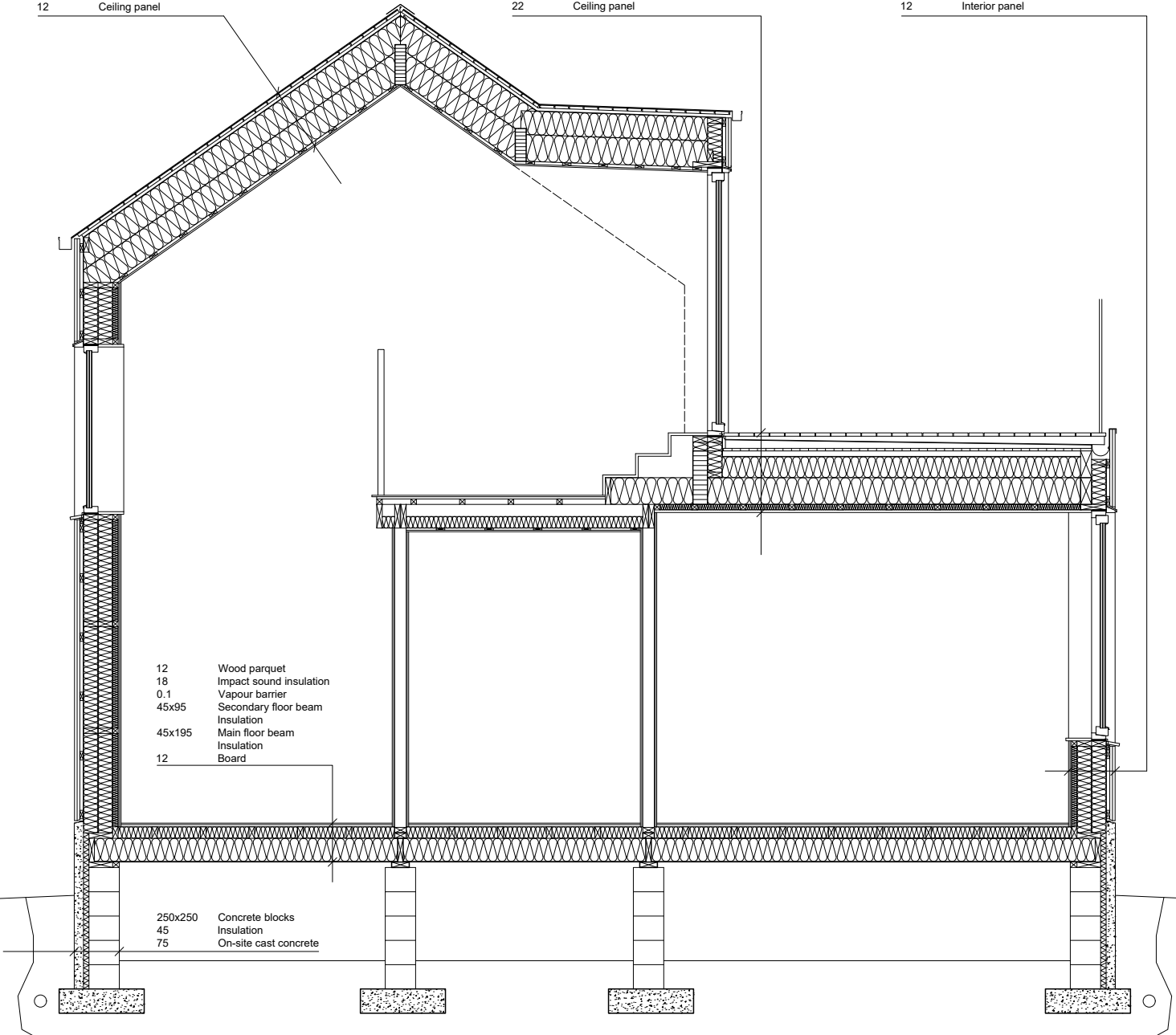

Façade, 1:50

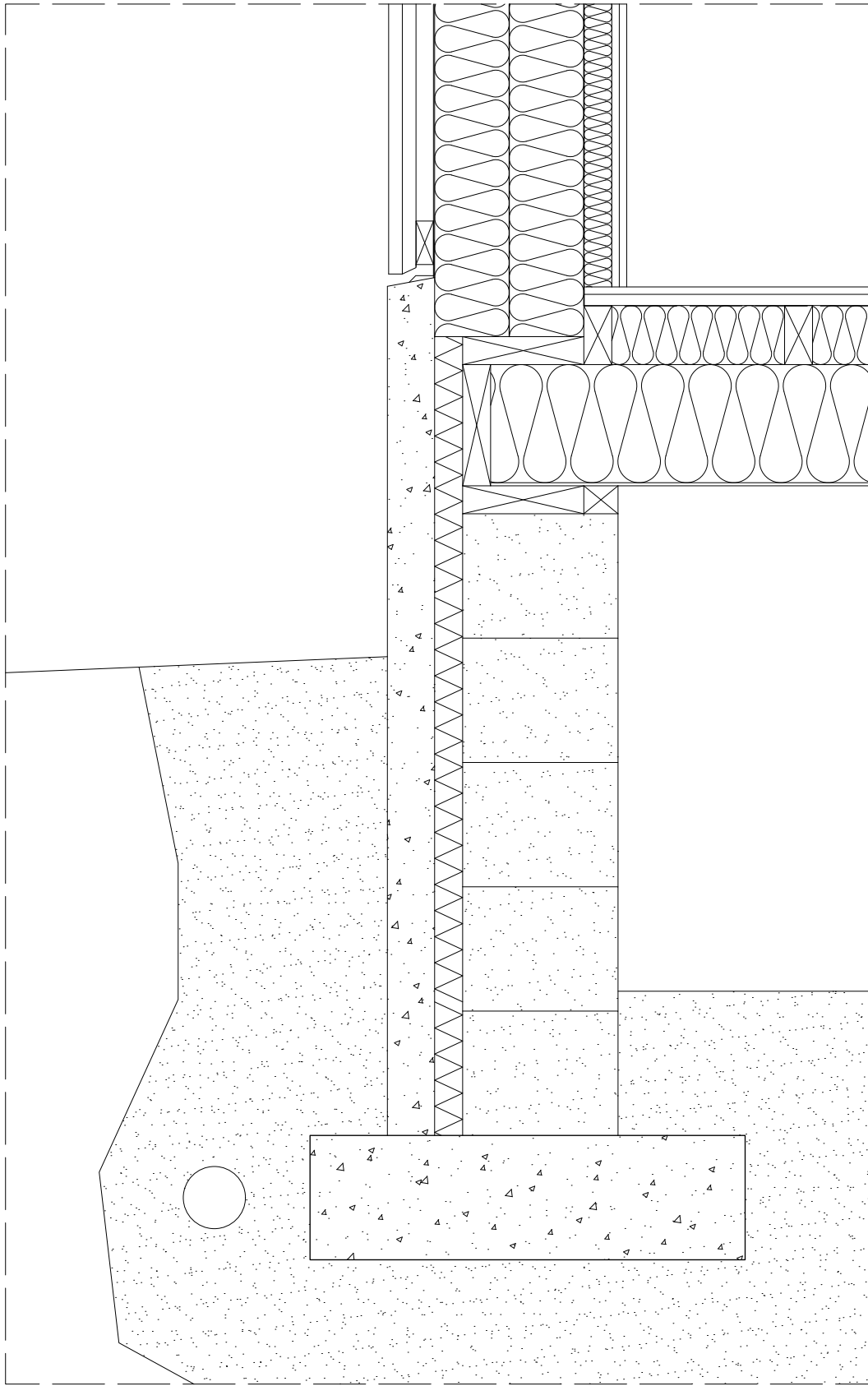
- 1 Metal roof sheets
- 2 Roofing felt
- 22x120 Timber panel
- 25x70 Batten cc 400
- Ventilated cavity
- 2 Roofing felt
- 220x70 Rafter cc 400
- Insulation
- 220x70 Rafter cc 400
- Insulation
- 0.1 Vapour barrier
- 25x70 Batten
- 12 Ceiling panel

- 28x120 Timber flooring
- 45x120 Nailing batten (wedge) cc 300
- 10 Roofing felt
- 45x120 Timber joist (reverse wedge) cc 300
- 22x70 Timber panel
- 220x90 Timber joist cc 1000
- Insulation
- 220x90 Timber joist cc 1000
- Insulation
- 0.1 Vapour Barrier
- 45 Installation layer
- 22 Ceiling panel

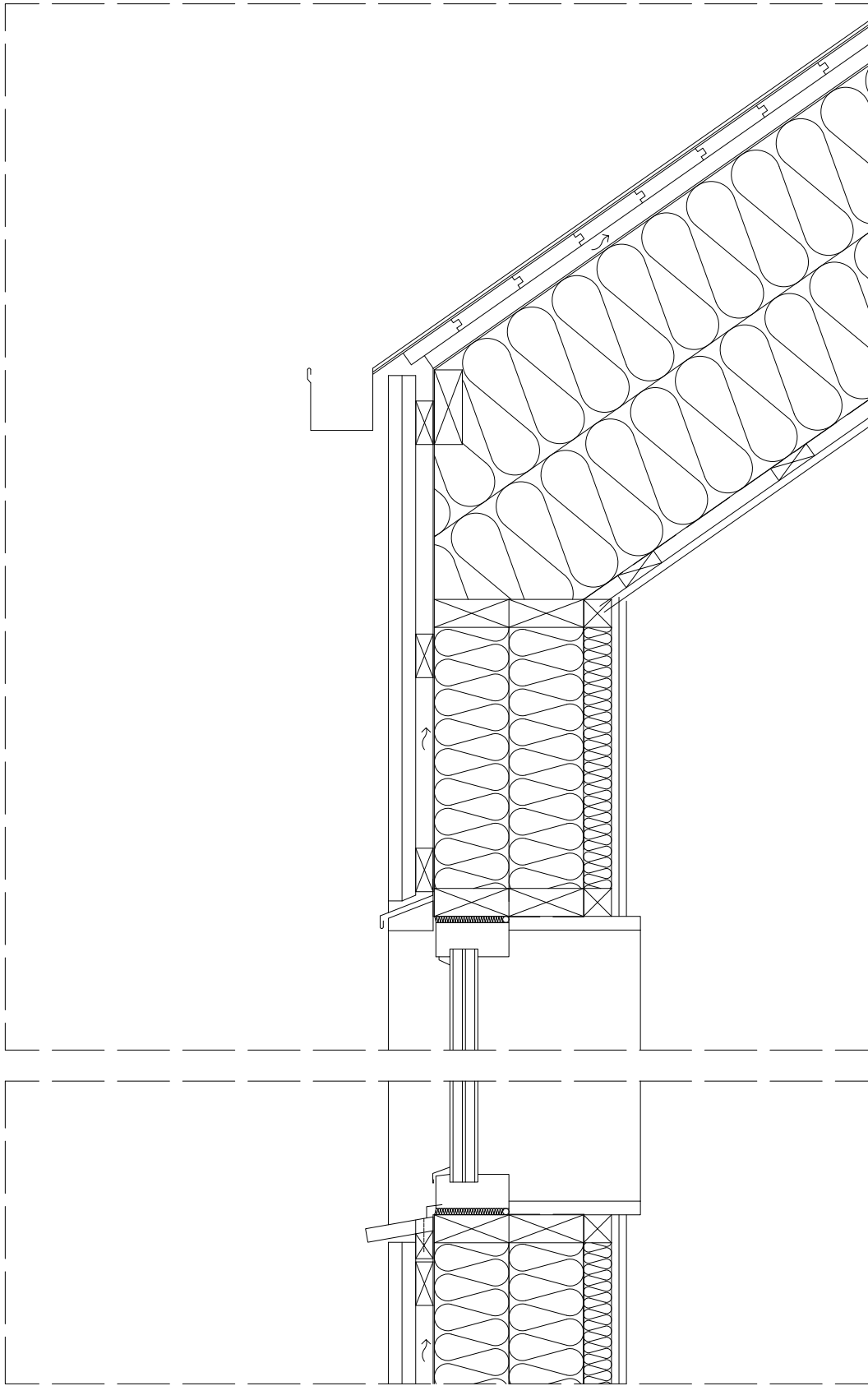
- 22x110 Pinewood outer panel cc 120
- 22x110 Pinewood base panel cc 120
- 28x70 Horizontail nailing batten cc 300
- 10 Windbreaker
- 120x45 Vertical beam cc 500
- Insulation
- 120x45 Vertical beam cc 500
- Insulation
- 0.1 Vapour barrier
- 45 Installation layer
- 12 MDF board
- 12 Interior panel

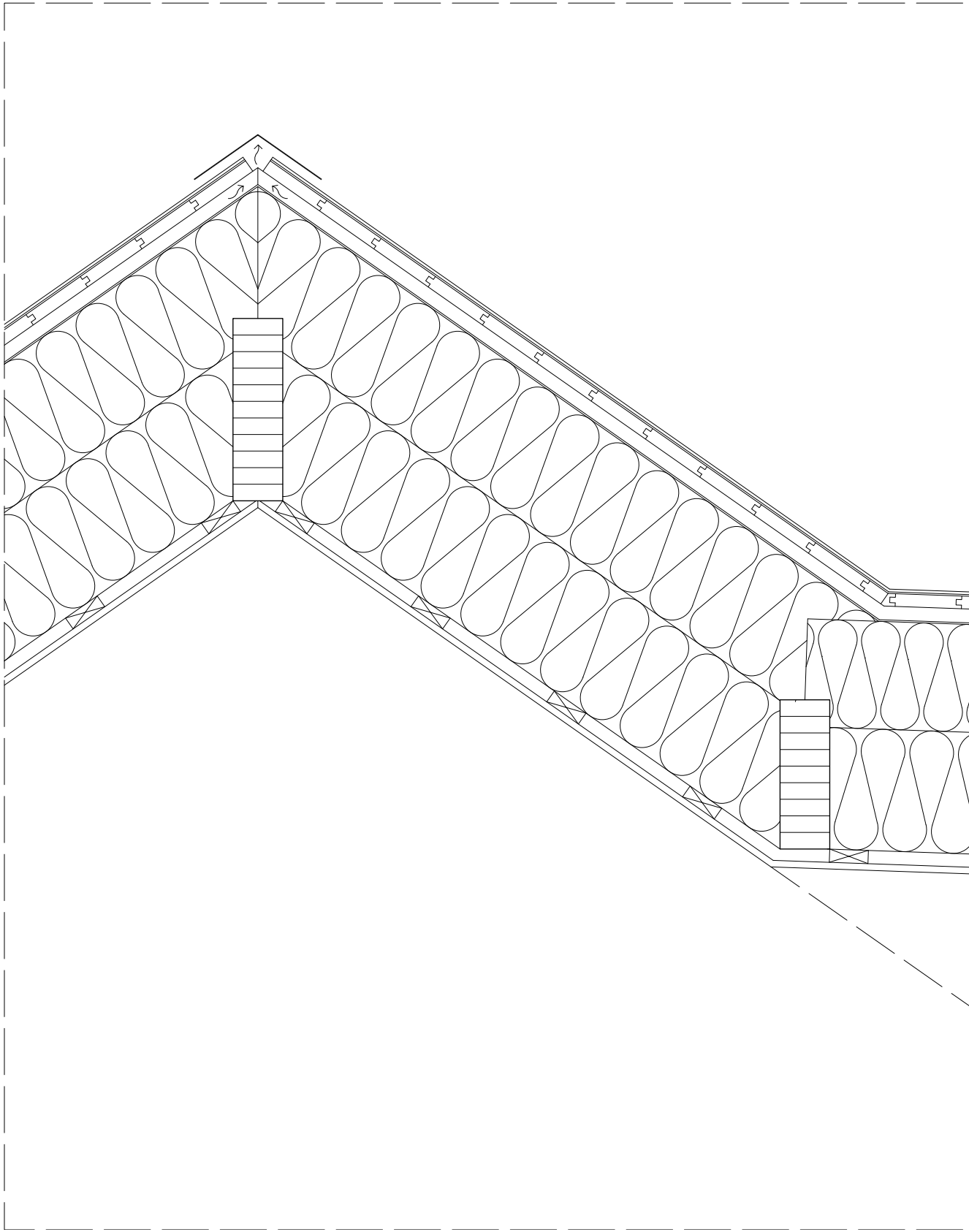
Construction 1:50

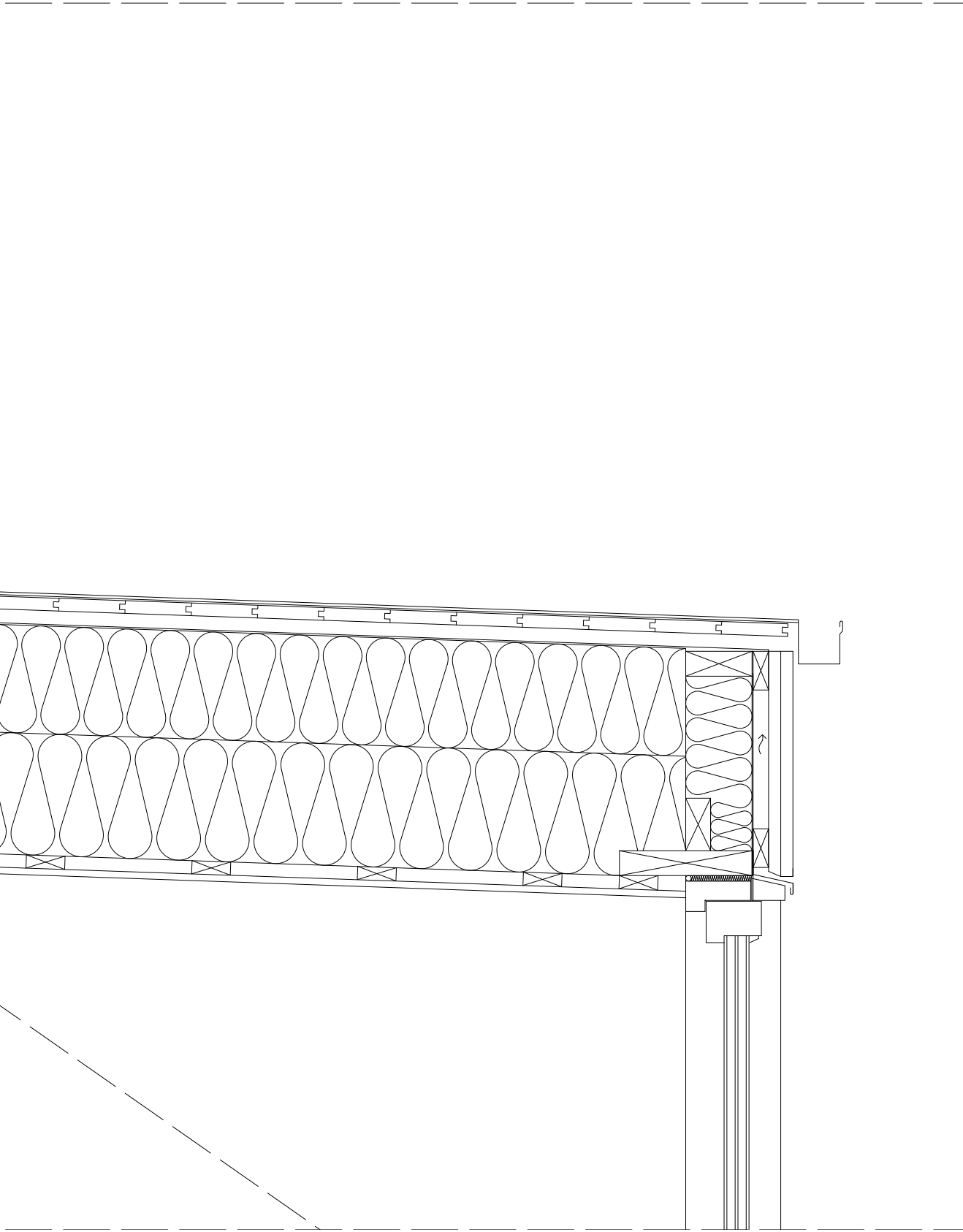

Detail 1:10 - Ground

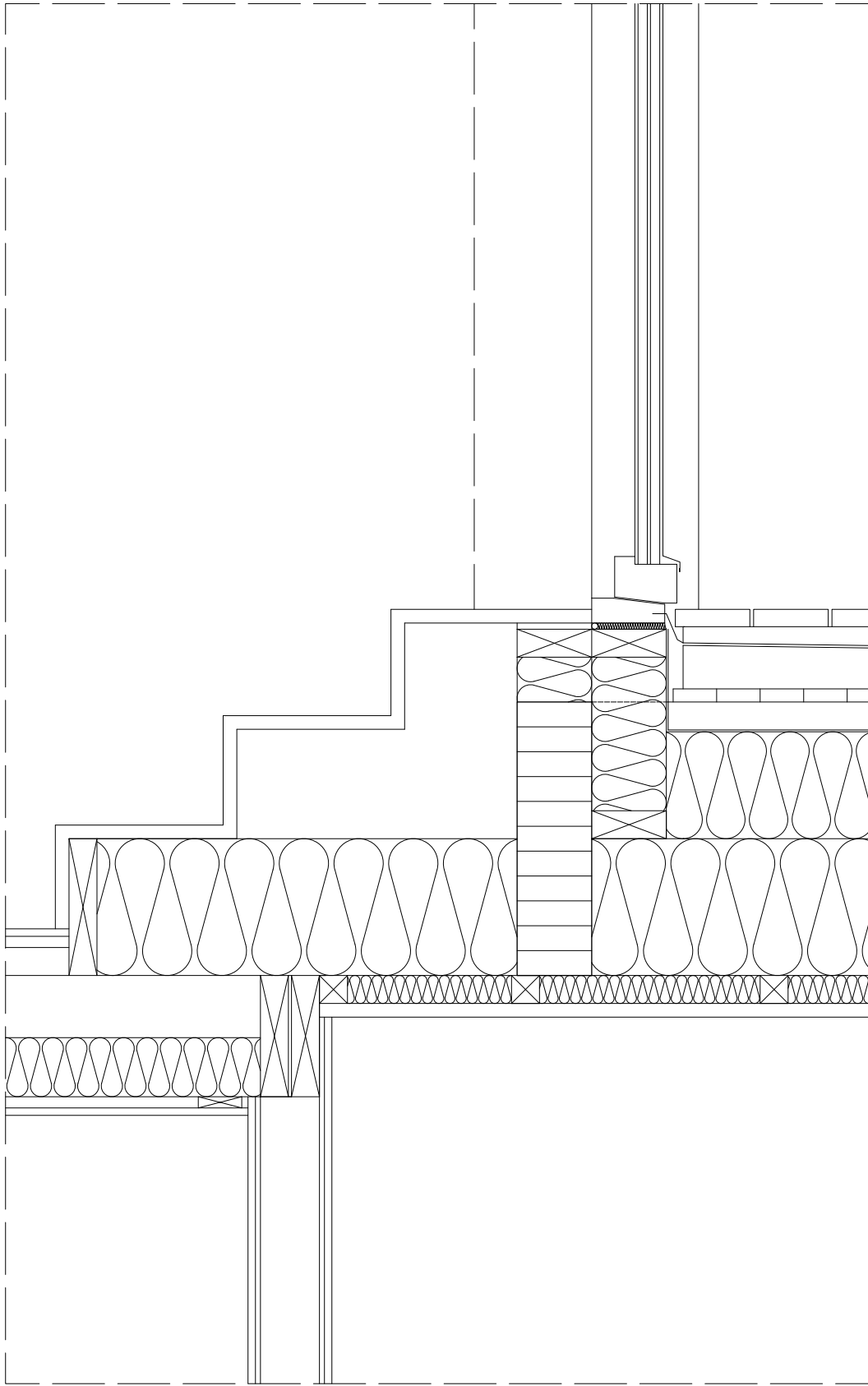

Detail 1:10 - Roof & Window

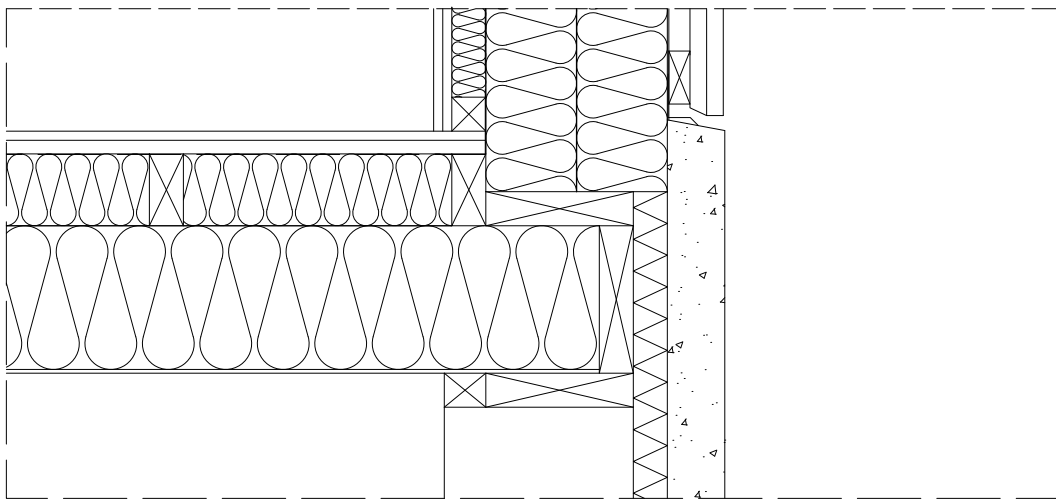
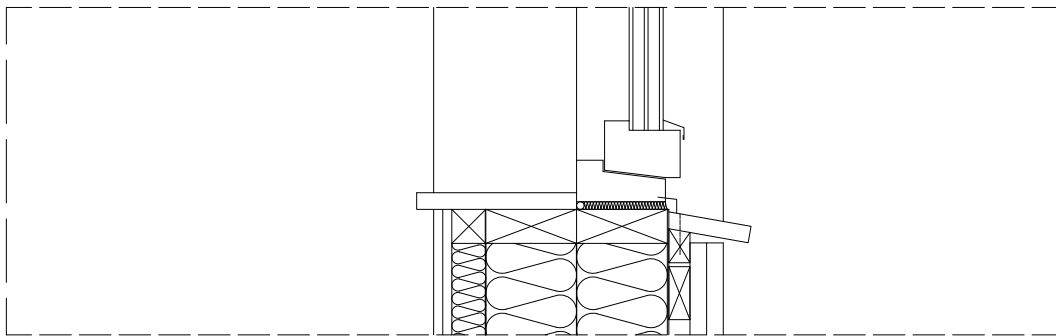
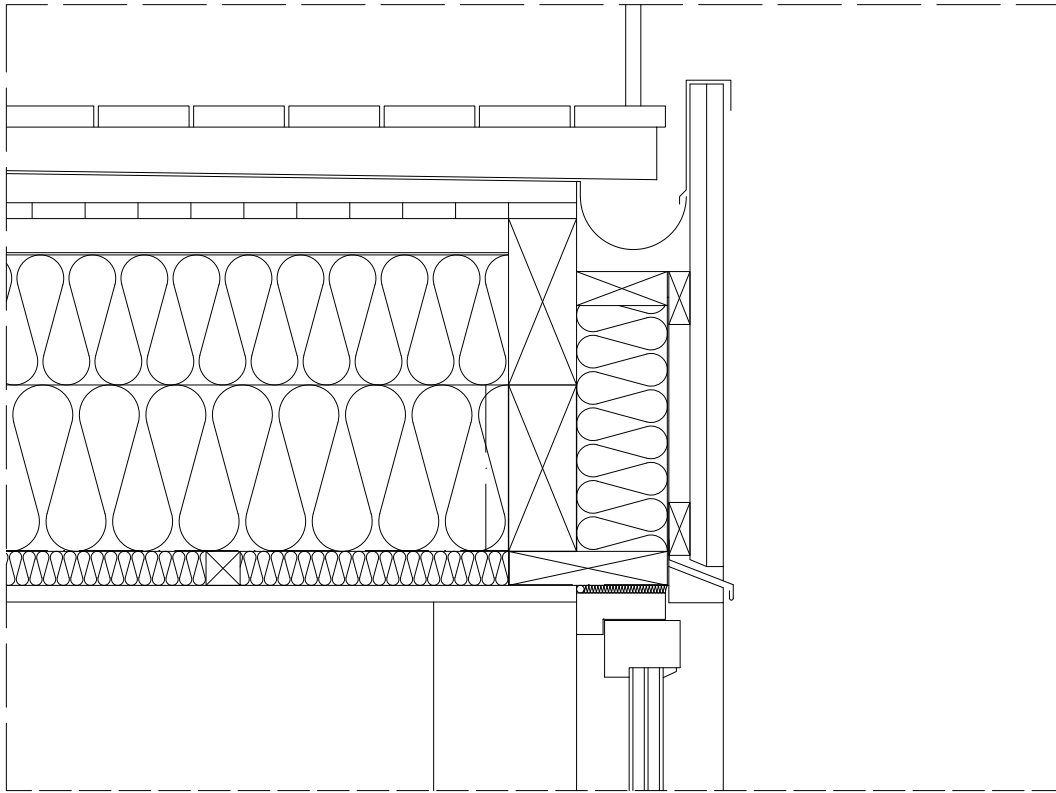

Detail 1:10 - Roof & Door

Detail 1:10 - Connection of floors

Detail 1:10 - Terrace & Window

CONCLUSION

Reflection
Reference List

Reflection

Firstly, I am very thankful for the opportunity to explore my most personal memories in a project of this kind. It has been a very contemplative process, where I have reevaluated my relation to the site and my heritage. I feel incredibly fortunate that this was considered a valid starting point for a thesis, and incredibly lucky and privileged to still have access to the site that for so many years brought me so much joy.

Early on in the project, I set three objectives for myself:

- 1) The project framework and outcome need to meet the expectations of what a Master Thesis in architecture should be. The direction of Building Tectonics would allow me to reach a developed building proposal, which fit the situation well.
- 2) The outcome must be in line with what I see fit in the site, and according to what my family members want and need. Anything too radical would not be suitable in this context, even if the theory and my own beliefs could allow it.
- 3) My personal beliefs and opinions as an architect that I have formed over the last five years studying in this field.

At times I felt these three aspects were not harmonizing, leading to a lack of faith in the future success of my own project. I believe the master thesis to be the one time you are allowed to show all you are capable of as an architect, and I felt that a project with a theory this narrowed down was an obstacle at times. Sometimes it was also hard to look objectively at what's best for the project, while being this strongly emotionally attached. Not loving the outcome of a project has not been a problem for me before, but since this is a project by me, for me, I did struggle with motivation when I did not see myself liking the outcome.

To conclude this project, I would like to reflection on my research question I have worked with:

“How can a new building encompass the emotions and memories of an old home, while still providing space for the closest family to thrive and grow?”

In my opinion, this was a challenge to accomplish. The act of building in this sensitive space creates boundaries and changes the site drastically. While the end proposal feels familiar and welcoming, I do not feel like it necessarily is what I intended it to be; something to honor the memory of the site. If anything, it removes layers of context. It provides space for new memories, at the cost of the existing ones. Focusing too much on the memories of old when designing the new proposal was not the most constructive way for me.

With this in mind, there are some changes and improvements I want to make before I can really consider the project finished, but overall, I am pretty satisfied with the final outcome. I do believe that this building could be a place where my family would spend a lot of time. I can see myself waking up in this house, grabbing a coffee in the kitchen before walking out into the garden.

Reference List

Literary References:

Zumthor, Peter. (1999) *Thinking Architecture*.
Birkhäuser.

Pallasmaa, Juhani. (1996) *The Eyes of the Skin*.
John Wiley Sons Inc.

Bachelard, Gaston. (1958) *The Poetics of Space*.
Presses Universitaires de France.

Reference Projects:

Andrén Fogelström (u.å.) *Karlevi*. AndrénFogelström.
<https://www.andrenfogelstrom.se/karlevi/>

Steve Larkin. (2021) *Ballyblake House*. Steve Larkin Architects.
<https://stevelarkinarchitects.ie/ballyblake/>

Appendix

Interview:

The following pages contain an interview I conducted with my mother, prior to the start of this project. This was done to clarify the history of the site, but also for me to get a better understanding of her relation to it. To present the interview in its most pure form, I decided not to translate it to English.

For clarity: M is my mother, E is me.

- E: Vet du när mormors hus är byggt?
- M: Det vet jag inte men det kan vi säkert ta reda på. Men jag tror att det kan vara i början av 1900-talet.
- E: Men då var det väl bara den lilla delen, alltså om man tittar på huset så är det ju ett hus med sadeltak, och sen är Christers rum och det yttre vardagsrummet påbyggt?
- M: Det byggdes någon gång under 70-talet tror jag.
- E: Men du växte ju upp där. Vad har förändrats mest under ditt liv?
- M: Oj. Vad som har förändrats mest? Det är väl mycket. (skratt) Det är ju såhär att från början så var det ju min mormor och morfar som hade huset, och sen dog ju morfar tidigt, han dog 1962 tror jag. Så då hade mamma och pappa Jörgen, och då flyttade de ju in där när morfar dog. Så då blev det ju att mormor bodde på ovanvåningen och de på nedervåningen.
- E: Och vi ska se, då fanns ju alltså köket och sovrummet där uppe?
- M: Ja, mormor, hon sov ju i köket, hon hade ju bäddsoffa i köket. Och sen hade hon ju, alltså det är helt otroligt, men hon hade ju det andra rummet som både tv-rum och med ett matsalsbord. Så hon hade ju kalas på nyår där uppe.
- E: Men hon kom in från den andra entrén då för att komma åt övervåningen?
- M: Ja, hon gick in genom den stora entrén eller vad man ska säga.
- E: Just det. Och hur såg bottenvåningen ut då, vart sov ni alla?
- M: Ja, det har ju varit jättelitet, huset, men innan det byggdes till sov vi alla i det rummet som sedan blev mitt rum.
- E: Och det var...
- M: Ja, det som är vid köket direkt när du kommer in, till... vänster.
- E: Alltså det som senare har blivit kontorsplats och med bäddsoffan.
- M: Ja. Så jag tror att det fanns typ en dubbelsäng, med utdragssängar under som kom fram på kvällen. Men sedan flyttade mamma och pappa in i tv-rummet och hade det som sovrum ett tag. Och så byggde de ju till det andra rummet sen, som Jörgen och Jan fick.
- E: Så de hade det först som ett delat sovrum?
- M: Ja, då hade de det med våningssäng. Och så hade ju jag det lilla rummet då.
- E: Och sen Christer...?
- M: Ja, han fick flytta in hos mig så småningom då. Han kom och inkräktade. (skratt)
- E: Hade ni också våningssäng då?

- M: Nja, jag vete fasen, jag kommer inte ihåg. Men sedan flyttade ju Jörgen och Jan ganska så... eller ja, så småningom, så då fick Christer hoppa in i det rummet istället.
- E: Ja, för jag kallar ju det för Christers rum.
- M: Men det är inte Jörgen överens om. (skratt) Nej, så det var verkligen en annan tid så att säga, med att man bodde mycket trängre.
- E: Ja, men precis. Och hur länge bodde din mormor kvar på övervåningen?
- M: Hon bodde där tills hon dog, 1992, kanske? Och det kan jag ju känna att det var fantastiskt, vi hade ju alltid någon hemma, alltså även om mina föräldrar inte var hemma så var hon ju ofta hemma. Det var verkligen en trygghet.
- E: Höll hon sig mest till övervåningen då, eller var hon nere hos er?
- M: Hon var väl nere ibland, men det var ju inte så att hon kom ner hur som helst. De kanske bjöd ner henne på en kaffe eller på mat eller sådär. Och hon kunde bjuda upp på kaffe eller middag också. Fast vi barn sprang ju mycket upp och ner liksom. Men det var väl kanske av respekt för mamma och pappa som hon höll sig mycket där uppe. Men jag tror att det funkade ganska bra. Jag hörde aldrig något, man kan ju tänka sig att pappa skulle sucka över henne eller så, men nej.
- E: Och var det alltså runt 1992 där som mormor och morfar sedan flyttade upp på övervåningen?
- M: Ja, när hon dog så gjorde de om det till sitt sovrum, där de hade haft sitt vardagsrum.
- E: Men de sov i det som nu är tv-rum fram tills dess?
- M: Ja, det måste de ha gjort. Eller, nej, jag vet faktiskt inte. Jag flyttade ju... 1988 måste det varit.
- E: Och då flyttade du till...?
- M: Göteborg.
- E: Och Christer, hur länge bodde han kvar?
- M: Han gick på Volvogymnasiet, han flyttade ändå hemifrån ganska tidigt. Säg att han var 18-19 när han flyttade in till Skövde. Först bodde han i en liten etta på Slingvägen, men sedan köpte han ju den här andra lägenheten.
- E: Jag vet att du berättat att han bodde nere vid Trängen när han fastnade i sin vådräkt.
- M: (skratt), Ja, precis.
- E: Okej. Om vi går tillbaka till Mölltorp nu, har du lust att tänka dig igenom en promenad genom huset? Tänk dig att du börjar vid dörren och går ett varv.

- M: Jo men först kommer du ju in i den här pyttelilla hallen i alla fall, eller farstun som de alltid sade. Och sedan in i köket. Där kan jag se att kaffet står på, och att det bullas upp på kakfat och annat, för det har varit mycket fika. (skratt) Doften av kaffe kan jag verkligen föreställa mig. Lördagsmorgnar var det alltid "Ring så spelar vi" på radion. Känner du till det?
- E: Det är inte samma som Melodikrysset? För det förknippar jag ju till radion i köket.
- M: Nej, det var väl typ åtta till halv tio på lördagsmorgnar, och då fick man ringa in om man hade en viss slutsiffra på sitt telefonnummer, och så fick man en fråga, och fick önska en låt. Så kunde man väl vinna någon skiva eller liknande. Mamma och pappa lyssnade på detta och försökte ta frågorna där då, och så var det olika låtar som spelades. Eller bitar, som mormor alltid sade, att detta var en fin bit.
- E: Alltså att detta var en bra låt?
- M: Ja, precis.
- E: Och detta var alltså när ni var små?
- M: Ja, hela min uppväxt. Och köket, vi har ju varit många, så vi har ju ofta suttit runt det där köksbordet och ätit middagar och sådär. Vi hade ju alltid lagad mat på kvällarna, ofta åt vi kanske vid femtiden när morfar kom hem från jobbet. Då var det ofta gemensam middag, och sen kaffe och kaka efteråt.
- E: Så mormor var hemma och lagade mat?
- M: Ja, men hon jobbade ju också emellanåt. Hon har ju varit hemma med oss barn, men hon har också jobbat både på bank, på bibliotek och på, vad heter det nu då, pastoratet. Hon skrev in döda och födda och sådär, men det är ju sådant som Skatteverket gör nuförtiden. Så det har ju varit mycket administrativt arbete för henne. Men vi har ju aldrig gått på dagis eller fritids eller något sådant, utan det var ju mormor då.
- E: Men visst var hon dagmamma ett tag?
- M: Ja, det var hon. Det var bland annat en kille som hette Sigge, som Christer tyckte mycket om. Han var några år yngre än Christer, men de flyttade till Halmstad, och Christer var helt förstörd. "Min allra bästa vän", sade han. (skratt)
- E: Något mer minne från köket?
- M: Ja, vi satt ju ofta där och kivades där när det kom fram efterrätt. Det var alltid efterrätt på söndagsmiddagen, och då vet jag att mormor sade att "nu hörs det att efterrätten kommer, för nu börjar alla kivas". (skratt) Så söndagsmiddagen var alltid helig, den missade man inte. Sen har det alltid varit många gäster under åren, dörren har alltid stått dörren hos mamma och pappa, de har alltid haft många spontangäster. Jag tror att man gjorde det på ett annat sätt då än vad man gör nu, det är väldigt sällan man åker hem till någon oannonserat nu.

- M: Men då gjorde man det, och man visste att klockan elva, då var det kaffe på.
- E: Var det gäster från Mölltorp, eller utifrån?
- M: Många kanske bodde i Mölltorp, men det kunde nog komma andra också.
- E: Är inte det lite typiskt för en mindre by, att alla känner alla och att det därför inte är så konstigt att dyka upp för en kaffe?
- M: Ja, kanske, men jag tror att det har varit väldigt öppet, att man känt att "där är man alltid välkommen".
- E: Det är min bild också, att om man suttit på uteplatsen och så kommer Berit och Robert cyklandes, eller vem det nu är, som kommer förbi och hälsar eller sätter sig ner på en kaffe.
- M: Ja. Om vi sedan rör oss vidare i huset till rummet innanför köket, ibland eftersom pappa jobbade konstiga tider fick han gå och lägga sig ganska tidigt, kanske vid halv nio, så då fick man gå upp till mormor om man ville titta på tv på kvällen. Men det fanns ju bara ettan och tvåan att välja på. (skratt) Och jag tror att det där stora bordet, det som man alltid slår tårna i, det har stått där så länge jag kan komma ihåg.
- E: Nej, det bordet är ju mest i vägen. (skratt) Hur var det rummet möblerat när de hade det som sovrum?
- M: Det var en bäddsoffa, men som byttes ut till hörnsoffan som egentligen stått där i alla år. Då hade de en bäddsoffa och två skinnfåtöljer mot väggen till höger. Nu står ju en stereobänk där, men när jag var liten var stereobänken längst in i det andra rummet, mot de stora fönstren. Och sen har de ju haft matsalsbord där det står fortfarande, och en soffgrupp där inne också. Men det rummet använde man inte jätteofta utan det var ju kanske mest när man hade gäster. När vi blev lite äldre hade vi det som vardagsrum lite mer, där vi var med kompisar och så.
- E: Vad har du mer för minnen från det rummet?
- M: Dels är det ju att de har haft väldigt mycket gäster, på lördagskvällar hade de ofta gäster. Men det var inte att man bjöd på middag med vin på det sättet, utan man kanske hade mat och öl till, och sedan hade ett groggbord på den tiden som kom fram efteråt. De bjöd också på cigaretter efter maten, trots att ingen av dem rökte. Så då rökte man inomhus. Så gjorde man då, jättekonstigt. Så mycket umgänge. Och det man kommer ihåg var att det kanske var lite extra god mat och lite extra godis till när man var i det rummet. Mycket socialt umgänge får man väl säga. Men det var också vardagskvällar, när man suttit där med kompisar och spelat kort eller så. Och det gjorde även mamma och pappa också väldigt mycket, de spelade ganska mycket kort också. Om du minns Inga-Lena och Mikael, deras föräldrar Inga-Lisa och Rolf?
- E: Ja, jag tror att jag träffat Rolf i Karlsborg på Nationaldagsfirandet där.

M: Just det. På fredagar så gick pappa och Rolf ofta upp till skolan och bastade, och då gick mamma och Inga-Lisa på promenad under tiden, och så träffades de hemma hos någon av dem och åt. Och så spelade de kort. Det var fyrmanswhist eller något annat. Så det var ju deras fredagskvällar. Kortspel har det varit mycket, med familjen, syskon och med kompisar. Längst in i det rummet hade vi ju stereon när jag var yngre, så då satt man ofta och lyssnade på musik längst in där. Då var det ju vinyl, så det var lite annorlunda. Jag vet att jag hade någon ABBA-skiva, någon Boney M., men Jörgen köpte mer skivor. Han hade ju ELO, Pink Floyd och alla möjliga. Jan var lite mer åt det brötiga hållet. (skratt)

E: Om vi fortsätter vidare i huset?

M: Då kommer vi ut i hallen där, en lite onödigt stor hall kanske. Men de hade ju garderober och lite annat där. Jag vet att mormor ofta stod och strök där ute. En gång tappade hon strykjärnet på min mage, jag stod framför henne och så tappade hon det på mig. Jag fick ett brännmärke, och fick gå runt med en frusen brödkaka tryckt mot magen ett tag. (skratt) Sedan är det ju Jörgen och Jans rum där innanför. Där var det ju en våningssäng längst in och sedan ett skrivbord mot fönstret. Men jag tror inte att Jan var där så mycket, han var alltid ute och grejade redan som nio-tioåring med mopeder och annat. Pappa och Sören hade ett lastbilsgarage mittemot Sörens hus då, och där var Jan mycket. Då var det en liten skog bakom där, så de körde ju där långt innan de fick. Jörgen pluggade nog ganska mycket, han gick ju teknisk på gymnasiet sen, så han är nog den som pluggat mest av oss. Han satt ofta vid matbordet inne i vardagsrummet och pluggade, och hade musik på stereon och sådär. Sedan började han jobba under tiden jag gick på gymnasiet, så han började köpa ganska mycket fina märkeskläder, som jag ofta snodde när han var på jobbet. Jag hade dem i skolan, och så fick jag ta av mig dem, vika och lägga in i garderoben innan han kom hem. Det var bara att ibland glömde jag att ta av mig dem, (skratt) och det var inte populärt.

E: Men du gick väl i skolan i Karlsborg?

M: Ja, högstadiet i Karlsborg och gymnasiet i Tibro. Men ettan till sexan i Mölltorp.

E: Just det. Vart fortsätter din promenad genom huset?

M: Då kanske jag går in i mitt rum då. Jag hade sängen mot kanten, och så hade jag ett vitt och grönt skrivbord där det står ett skrivbord idag. Där inne var jag mycket med kompisar också, med Anna bland annat. När jag var mindre var det mycket lek med Barbie, men det var också mycket kortspel, och man var ute mycket. Vi spelade fotboll, och badade mycket. I ur och skur badade vi. Jag vet att vi fick stora innerdäck från lastbilarna som vi använde som badringar. Och så var vi mycket nere hos farmor på den tiden, alltså där Sören bor nu i Sjöared, och så byggde vi en flotte med stora oljefat under. Så den var vi ute och for med. (skratt) Men det var med alla kusiner, så vi var ett bra gäng där. Jag vet att Jarent ofta kom på somrarna, han gillade att fiska. Han sov ofta över hos oss då.

- E: Vad har du mer för minnen nere vid sjön?
- M: Jo men det har varit mycket bad på sommaren naturligtvis. Vid badplatsen fanns det ett fem meter högt hopptorn i trä på den tiden, och då var det mycket bolldatten på det. Det var ju livsfarligt, för det blev jätteblött och halt på det.
- E: Det gjorde ju vi med som barn, ute på det hopptornet som fanns där då.
- M: Ja. Och när vi blev lite äldre så var det väldigt populärt att åka vattenskidor, så det gjorde vi då. Kommer inte ihåg vem vi åkte med i Mölltorp, men Jan och några kompisar hade en båt i Bottensjön som vi åkte med, men vi åkte även i Kyrksjön. Men sen fick man inte det, för det var en kille som skadade sig, han åkte in med huvudet i hopptornet. Han klarade sig, men fick åka ambulans. Efter det blev det förbjudet. (skratt) Så mycket runt vattnet. Sen åkte vi ju skridskor på sjön, så fort isen hade lagt sig var vi där och kände på den. En gång åkte jag i med benet, för det hade inte frusit precis inne vid bryggan. Jag kommer ihåg hur ont det gjorde i benet. Då var det tur att man bodde nära. Men sen åkte bi ju också pulka i snön i backen ner till sjön. Mina första slalomskidor jag hade körde jag med i den backen. (skratt) då fick man trampa upp och sen åka ner igen. Nu hamnade vi ju utanför huset i vår promenad! (skratt)
- E: Ja, (skratt) vad har du mer för minnen runt om huset?
- M: Jo, min mormor gillade ju det här med blommor och sådant, så det var fin ordning på trädgården på den tiden. Efter att hon gick bort kanske det inte varit riktigt samma ordning. Men hon älskade att pyssla och greja med det där. Då var det en fin rabatt på baksidan, nu är det ju lite urspårat.
- E: Jag minns ju det som jordgubbsland.
- M: Det har varit potatis, morötter, jordgubbar... Och rödbetor vet jag att de odlade, som de lade in. Sådant gör man ju inte riktigt på samma sätt idag. På den tiden var det lite mer att man skulle vara självförsörjande. Men det var också mycket blommor, bredvid jordkällaren var det en fin hörna med blommor när jag var liten.
- E: Och uteplatsen, har den alltid stått där?
- M: Nej, den byggdes någon gång på 70-talet. Den har varit oerhört mycket använd, allt från kaffe till korvgrillning, kräftskivor och kalas. Den tror jag att de var väldigt nöjda med, även om det inte är den vackraste skapelsen så har den varit uppskattad. Den måste byggts när jag var ganska liten, för jag kommer inte ihåg hur det såg ut innan. Jag kommer ihåg när den byggdes, för då göt de plintar, och så trillade det ner en igelkottsunge i det ena hålet. Men de fick upp den och kunde rädda den. Så jag kanske var fem-sex år då.
- E: Så som jag minns mellan de två tomterna så är det en buske som kommer in från vägen, och som förlängdes med hallonlandet bakom uteplatsen. Hur var det när du var liten?

M: Jag minns inte riktigt, men när jag var liten var det inte en häck ut mot vägen, utan ett staket. Sedan gjorde de om vägen, så tomten blev faktiskt lite längre, större, så då satte de häcken längs båda tomterna. Det var nog under Kurts tid som man satte häckarna mellan båda tomterna, men jag minns inte riktigt hur det såg ut innan. Pappa klippte alltid gräset så länge han levde, mamma gjorde det först när han dog. Han var ganska noggrann med det, han satte en ära i att det skulle vara ordning och reda.

E: Ja, jag minns hur noggrann han var med att kratta gruset i raka linjer. Det känns som att det var viktigt med ett polerat yttre.

M: Ja, så var det nog.

E: Även med bilarna.

M: Absolut, även med bilarna. Ja, ska vi gå upp en våning?

E: Ja! Var tänker du på i trappan upp?

M: Då tänker jag på att den är lite underlig, den trappan, med heltäckningsmatta och lite konstig lutning. När jag var liten hade mormor alltid en gran ovanför trappan vid jul. Den fick inte plats inne i vardagsrummet så den hamnade där. Den fick vi barn alltid pynta, så det fanns hur mycket som helst i den eftersom vi fick göra som vi ville. Hon var väldigt snäll, mormor, och vi var ju hennes liv på något sätt. Så vi fick nog göra mycket vad vi ville. På sommaren så använde hon terrassen mycket, där hade hon ju sin uteplats. Hon hade en hammock där, och trädgårdsbord och stolar. Där var det också mycket kafferep, både med oss men också med hennes väninnor. Det var mysigt att ligga i den hammocken och gunga lite. Sedan har vi ju de två stora garderoberna åt varsitt håll. Den ena var det en stor frysbox i, den till vänster. I den andra så var det massor av gamla kläder. Sedan hade ju mormor sitt sovrum i köket, med bäddsoffan som säng, så det var väl lite udda. Men annars hade hon ett bord med Perstorpsplatta. Där var vi uppe mycket, vi hjälpte till med att baka och fika, julkorv vet jag att mamma och mormor gjorde där uppe. Stöpte ljus gjorde de. Sen var det ju vägen in till hennes lilla toalett i hörnet. Det där skåpet har nog stått där så länge jag kan minnas, i rummet innan man kommer till den lilla, lilla toaletten. Hon fick ju gå ner till oss och duscha, för hon hade ju ingen dusch där uppe. Hon kom väl ner några gånger i veckan och duschade, på den tiden gjorde man nog inte det varje dag på samma sätt som man gör nu. Sen hade hon ju sitt andra rum där inne med matbord, och så var det ju en skänk längs väggen direkt till vänster. Där hade hon sitt finporslin. Hennes tv hade hon ungefär vid fönstret, och så hade hon en soffa under snedtaket, och ett par fåtöljer till det.

E: Just det. Och matbordet, stod ungefär där sängen är nu?

M: Precis, där sängen står nu. Så det var otroligt vad hon fick in i detta lilla rum, ändå. Och det kunde vara kalas med säkert ett tjugotal personer där inne, jag förstår inte hur det gick till. (skratt)

Ett litet bord fanns i hallen också, där som skrivbordet står nu, ett runt litet bord med två fåtöljer till, så när hon hade kalas användes det att sitta i också då.

E: Och köket där uppe?

M: Det såg ut som det gör nu. Det är fortfarande samma kylskåp, samma bäddsoffa. Hon hade en gammal, gammal radio där också. En stor, säkert en halvmeter bred. Hon stickade och virkade mycket, och var duktig på handarbete, så det gjorde hon mycket.

E: Vad gjorde hon om dagarna?

M: En del sådant. Lite handarbete, hon bakade, sådant som vi också fick, men också att lägga in rödbetor och liknande. Det var mycket att ta vara på det man hade då. Plocka bär gillade hon jättemycket, lingon och blåbär och sådär. Jag var mycket med mamma och mormor ute i skogen, det kanske är därför jag fortfarande tycker att det är lite mysigt. Så det frös de ju in, och de kokade sylt och sådant där. Vildhallon plockade de också mycket. Safta, sylta, baka och laga mat gjorde hon mycket. Sedan gick hon alltid i kjol eller klänning. Jag tror inte hon ägde ett par byxor förrän hon var i åttioårsåldern. Då hade hon väl ett par.

E: Ja. Finns det någon plats som känns extra viktig för dig, i eller runt huset? Eller något i huset som väcker minnen.

M: Det kanske delvis är uteplatsen där ute eftersom den använts så mycket till umgänge av olika slag. Också när ni kom, vi har varit där så mycket under alla år. Men så tänker jag också på godisskålen som alltid har varit påfylld. (skratt)

E: Just det. Hur länge har den funnits?

M: Kanske inte när jag var liten, men så länge jag kommer ihåg ändå. När julgranen kommit upp i vardagsrummet har det varit väldigt mysigt också. Den har ju stått på samma ställe i vardagsrummet i alla år.

E: Just det. Har du någon möbel eller annat objekt som du har någon särskild koppling till?

M: Nej, det skulle jag nog inte säga.

E: Du nämnde soffbordet förut...?

M: Det är ju inte att jag tycker om det direkt, men det är ju mest minnesvärt. Men jag gillar kryddhyllan uppe på andra våningen, i köket. Och även kaffekvarnen nere i köket.

E: Användes den någonsin?

M: Mormor hade kryddor i hyllan där uppe när hon levde, men den är inte använd sedan dess. Kaffekvarnen kan jag inte komma ihåg att den har använts. Men när jag var liten, då var det kokkaffe som gällde, inte bryggkaffe. Alltså i en kaffepanna.

E: Jag vet nog inte vad en kaffepanna är.

M: Det kan nog finnas någon kvar i Mölltorp, det kan vi kika på nästa gång.

E: När började du dricka kaffe?

M: Jag var ganska liten tror jag, jag vet att jag började med att doppa bullar i kaffe. Jag kanske gick i ettan, sex-sju år kan jag tänka mig att jag var. Det började med bullar i kaffet, och sen hade jag mycket mjölk och socker i.

E: Okej. Vad har du för minnen av den lilla tomten?

M: När jag var liten så bodde det ett par som hette Albin och Evy där. När jag var liten då tog jag ofta en runda där jag gick runt bland grannhusen och pratade lite. Jag var hos dem, och även i huset där pappa säger att den här... målarfamiljen bor. Där bodde Ingrid och Seth, och så var det ett hus till där borta som jag gick till. Så jag gick min morgonrunda och pratade med de här personerna.

E: Så vilka var de här Albin och Evy?

M: Det var ett äldre par, jag vet knappt hur gamla. Jag vet inte vad de har jobbat med eller vad de har gjort, men de hade ett par äldre barn som jag inte kände. Men de hade kakelugnar inne i det huset, två stycken, så det var mysigt. Annars var det ett ganska litet hus. Så när Kurt köpte det så bjöd han på "kakelugnskaffe", alltså att vi tände kakelugnarna och satt där och fikade.

E: Och med Kurt menar du...?

M: Din morfars bror.

E: Jaha, jag visste inte att han hade ägt det.

M: Jo, Kurt och Kickan hade det som sommarstuga eller vad man ska säga. De hade ett hus i Skultorp, men eftersom Kurt jobbade som fallskärmsjägare i Karlsborg bodde han över där en del för att slippa att åka till Skultorp varje dag. Och så var Kickan där ibland, framför allt på somrarna. Sen tyckte de att det blev för mycket att ha två hus, så då sålde de huset. Det var först efter det som det brann ner.

E: Och vem bodde där då?

M: Jag tror att det var någon som hyrde det, som var klasskompis till Christer. Teresia, heter hon. Jag tror att det var hon som bodde där, men hon var inte hemma när det brann.

E: Kan du beskriva huset?

M: Det fanns två ingångar, dels en mot Bloms...

E: Du menar huset på hörnet? Vem är han egentligen?

M: Ja. Han har bott där så länge jag vet, först bodde hans pappa där, han och hans bror växte upp där tror jag. Sen dog pappan, och han bor kvar.

Jag känner honom inte, även om han bott där hela mitt liv. Där på hörnet gick man oftast in i alla fall, men så fanns det en finingång som vette ut mot stora vägen. Så man kom in i en hall, och så fanns där ett litet kök, en liten toalett, och två små rum på nedervåningen, plus en liten hall där man också gick in som i en garderob där man kom upp på andra våningen i en trappa. En del där uppe var oinredd tror jag, och en del var sovrum.

E: Visst låg huset ganska nära vägen?

M: Ja, ännu lite närmre vägen än vad stugan gör idag.

E: Vad hände efter att det brann?

M: Det var 1996 det brann, det måste varit ungefär när du föddes. Det kändes lite konstigt att det hade brunnit. Sen låg tomten ute till försäljning, för den som ägde det ville inte ha kvar det, och då var det faktiskt Tobbe som föreslog till mamma och pappa att de skulle köpa det, för ville de ha en ny granne där egentligen? Så då tänkte de att ja, det kanske vi ska göra. Så ett par år senare då satte de dit den lilla stugan, som har stått där sedan dess.

E: Jag har något vagt minne av att stugan var ny, men jag kan inte varit gammal när det kom dit.

M: Jag kan inte säga riktigt när den kom dit, men någonstans där. Sen ett par år senare sade pappa, ska ni inte köpa tomten istället, ni tar den istället? Då kände vi att, nja, vi har ju precis köpt huset i Skövde. Men det ångrade vi ju senare, för när vi väl ville det senare sade Jörgen att, ja men det kanske jag är intresserad av också. Så det har vi tänkt fram och tillbaka på många gånger, och gör det fortfarande.

E: Ja. Om vi skiftar lite fokus nu, och diskuterar detta projektet. Om vi ska bygga något på lilla tomten och du fick bestämma helt själv och drömma fritt, kan du beskriva det du ser framför dig?

M: Det viktigaste för mig är att ha en plats att samla familjen på, att kunna vara större sällskap med familj och vänner. Kanske att vi ska kunna ha en kräftsiva eller så. Jag vet inte vad jag ska säga vad det ska vara för typ av hus, men jag vill inte ha de här husen som är i alla husprogram nu som är med alla träväggar inuti för det tycker jag inte om.

E: Inga plywoodväggar och så?

M: Nej, nej. Men det jag tycker är viktigt är att det finns dels ett antal sovplatser, dels ett rum att äta och umgås i, men också en rejäl uteplats. Så att man kan vara några stycken.

E: Vart på tomten tänker du att man vill ha detta?

- M: Jag har tänkt i flera banor, om det ska bo någon annan i det stora huset, oavsett om det är Jörgen eller någon annan, så kanske man vill ha det lite avskärmat däråt. Men jag vet inte om det är naturligtast att hålla huset längst bak på tomten, och sen hålla det fritt ovanför. Men kanske att man har någon vinkel på huset eller något, jag vet inte, så det inte bara blir en enkel kropp.
- E: Det är ju upp till mig. (skratt) Men vad ser du platsen som, hur vill du använda platsen?
- M: Jag tänker nog att det behöver finnas plats för både ett stort matbord där man kan sitta kanske åtta personer, men också så det finns plats för någon soffa eller så. Gärna en eldstad av något slag. Jag vill kunna vara där såväl en kall februaridag som en solig julidag.
- E: Okej. Och har du några tankar kring trädgården?
- M: Det jag och Tobbe pratat om är att man kanske ska ha en större altan. Inte några större odlingar, men kanske några pallkragar eller något. Det ska ändå vara avkoppling att komma dit, inte att ta hand om stora trädgårdsland och så.
- E: Har du någon tanke kring vad vi inte kan göra, något vi inte får bygga bort?
- M: Inga plywoodväggar! (skratt) Men jag tänker såhär, att man kan ha ett hus som inte är perfekt. Det kan vara lite gamla möbler, ett gammalt bord som man kan fixa till eller några pinnstolar att olja upp. Inget flashigt. Det ska vara lite sommarstugekänsla. Får du ihop det? (skratt)

